

IZVJEŠĆE
o provedbi mjera i aktivnosti za 2018.
iz Zagrebačke strategije zaštite od nasilja u obitelji za razdoblje od 2018. do 2022.

Gradska skupština Grada Zagreba na 18. sjednici, 13. rujna 2018. godine, donijela je Zagrebačku strategiju zaštite od nasilja u obitelji za razdoblje od 2018. do 2022. godine (Službeni glasnik Grada Zagreba 20/18, u daljnjem tekstu: Zagrebačka strategija) sukladno Nacionalnoj strategiji zaštite od nasilja u obitelji za razdoblje od 2017. do 2022. godine (Narodne novine 96/17, u daljnjem tekstu Nacionalna strategija) budući da Grad Zagreb posvećuje posebnu pozornost zaštiti od nasilja u obitelji koje predstavlja kršenje osnovnih ljudskih prava i temeljnih sloboda žrtava. Istovremeno, borba protiv nasilja u obitelji dugoročan je i koordiniran proces različitih sustava kako na nacionalnoj tako i na lokalnoj razini. Kontinuitet provedbe mjera na lokalnoj razini osigurava se donošenjem ove treće Zagrebačke strategije koju je donijela Gradska skupština Grada Zagreba u razdoblju od 2008. godine. Naime, prva Zagrebačka strategija jedinstvene politike za zaštitu od nasilja u obitelji u razdoblju od 2008. do 2010. godine (Službeni glasnik Grada Zagreba 9/08) donesena je na 37. sjednici Gradske skupštine Grada Zagreba 15. srpnja 2008. godine dok je druga Zagrebačka strategija zaštite od nasilja u obitelji za razdoblje od 2011. do 2016. godine (Službeni glasnik Grada Zagreba 18/11) donesena na 31. sjednici Gradske skupštine Grada Zagreba 29. studenog 2011. godine.

Svrha i ciljevi Zagrebačke strategije zadani su kroz 20 mjera u 7 područja djelovanja:

1. Prevencija nasilja u obitelji
2. Zbrinjavanje i potpora žrtvama nasilja u obitelji
3. Psihosocijalni tretman počinitelja nasilja u obitelji
4. Unapređenje međuresorne suradnje
5. Izobrazba stručnjaka koji rade u području zaštite od nasilja u obitelji
6. Senzibilizacija javnosti za problematiku nasilja u obitelji
7. Zaštita posebno osjetljivih skupina žrtava nasilja u obitelji

Zagrebačka strategija izrađena je sukladno potrebama žrtava obiteljskog nasilja, ali i saznanjima temeljenih na provedbi prethodne dvije strategije. Mjere su usklađene s Konvencijom Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji i Nacionalnom strategijom. Suradnja svih sustava, posebice sustava socijalne skrbi, zdravstva, pravosuđa, obrazovanja, policije i organizacija civilnog društva, nužan je preduvjet u području prevencije kao i pravovremenog prepoznavanja problema i poduzimanja svrsishodnih i ciljanih mjera usmjerenih suzbijanju i prevenciji nasilja u obitelji. Mjere i aktivnosti zadane Zagrebačkom strategijom izvire iz djelokruga Grada Zagreba tj. nositelja (gradskih upravnih tijela i ustanova čiji je osnivač Grad Zagreb) u koordinaciji s nositeljima/sunositeljima na nacionalnoj razini (Centar za socijalnu skrb Zagreb, Policijska uprava zagrebačka i Hrvatski zavod za zapošljavanje – Regionalni ured Zagreb).

Koordinacija provedbe Zagrebačke strategije u djelokrugu je Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom.

U izradi i provedbi Zagrebačke strategije sudjeluje Povjerenstvo za zaštitu od nasilja u obitelji koje je imenovao gradonačelnik Grada Zagreba (Zaključak o osnivanju i imenovanju Povjerenstva za zaštitu od nasilja u obitelji, Službeni glasnik Grada Zagreba 23/17, u daljnjem tekstu: Povjerenstvo). Zadaće Povjerenstva su sudjelovanje u izradi Zagrebačke strategije za zaštitu od nasilja u obitelji za razdoblje od 2018. do 2022. i prijedloga Plana provedbe Zagrebačke strategije za svaku godinu, koordinacija i suradnja s gradskim upravnim tijelima,

ustanovama i organizacijama civilnog društva radi provedbe mjera i aktivnostima iz Zagrebačke strategije, pružanje stručne i savjetodavne pomoći nositeljima i suradnicima u provedbi mjera i aktivnosti te razmatranje izvješća o provedbi mjera i aktivnosti iz Zagrebačke strategije.

Članice Povjerenstva imenovane su iz redova Gradske skupštine Grada Zagreba, upravnih tijela Grada Zagreba, znanstvenih, stručnih i javnih djelatnica te drugih osoba koje mogu pridonijeti radu Povjerenstva.

U Povjerenstvo su imenovane: Romana Galić, univ.spec.act.soc., predsjednica Povjerenstva, mr.sc. Željka Barić, dipl. soc. rad, zamjenica predsjednice i članice: dr.sc. Irena Cajner Mraović, mr.sc. Rada Borić, dr.sc. Maja Mamula, Tihana Zadro, dipl.iur., Vanda Bazmenjak, dipl.def.,soc.ped., Jasna Tucak, dipl.ing., Nikolina Grubišić Požar, univ.spec.krim., Marija Halić, dipl.ped., dr.sc.Elizabeta Radonić, spec.psih., Marija Crnković, prof.psih., Sonja Vrandečić, dipl.iur., Goranka Ratković, dipl.iur., Anita Kalajžić, dipl.iur. i Miruna Kastratović, dipl.pov.umj.

Povjerenstvo je tijekom 2018. godine održalo tri sjednice (12. travnja, 09. svibnja te 07. studenog 2018.godine) na kojima je sudjelovalo u izradi Zagrebačke strategije te u prijedlogu Plana provedbe za 2018. godinu.

Sukladno završnim odrednicama Zagrebačke strategije, provoditelji mjera će do 15. veljače svake godine dostavljati izvješća o provedbi mjera i aktivnosti iz svoje nadležnosti za prethodnu godinu Gradskom uredu za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom koji će do 15. ožujka svake godine dostaviti objedinjeno izvješće gradonačelniku Grada Zagreba koji će o tome izvijestiti Gradsku skupštinu Grada Zagreba.

Pored Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, u izradi ovog Izvješća sudjelovali su: Gradski ured za zdravstvo, Gradski ured za obrazovanje, Gradski ured sport i mlade, Gradski ured za imovinsko – pravne poslove i imovinu Grada, Gradski ured za gospodarstvo, energetiku i zaštitu okoliša, Gradski ured za prostorno uređenje, izgradnju Grada, graditeljstvo, komunalne poslove i promet, Ured za međugradsku i međunarodnu suradnju i promicanje ljudskih prava, Dom za djecu i odrasle žrtve obiteljskog nasilja „ Duga – Zagreb“ (u daljnjem tekstu : Dom „ Duga – Zagreb“), Dom za starije osobe „ Centar“, Dom za starije osobe „ Dubrava“, Dom za starije osobe „ Ksaver“, Dom za starije osobe „ Maksimir“, Dom za starije osobe „ Medveščak“, Dom za starije osobe „ Park“, Dom za starije osobe „ Peščenica“, Dom za starije osobe „ Sveta Ana“, Dom za starije osobe „ Sveti Josip“, Dom za starije osobe „ Trnje“, Dom za starije osobe „ Trešnjevka“, Centar za pružanje usluga u zajednici „ Luka Ritz“, Poliklinika za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba, Zaklada „Zajednički put“, Centar za socijalnu skrb Zagreb, Podružnica Obiteljski centar Centra za socijalnu skrb Zagreb, Dom zdravlja Zagreb – Zapad Centar za zaštitu mentalnog zdravlja u zajednici, Hrvatski zavod za zapošljavanje – Regionalni ured Zagreb, Policijska uprava zagrebačka, Udruga „ Autonomna ženska kuća Zagreb“, Udruga „ Ženska pomoć sada – SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja“ (u daljnjem tekstu : Udruga Ženska pomoć sada), Udruga Ženska soba – Centar za seksualna prava (u daljnjem tekstu: Udruga Ženska soba) i Udruga „B.a.B.e. Budi aktivna. Budi emancipiran.“ (u daljnjem tekstu. Udruga B.a.B.e.).

Riječi i pojmovni sklopovi, upotrebljavani u cijelom tekstu Izvješća o provedbi mjera i aktivnosti za 2018. godinu iz Zagrebačke strategije zaštite od nasilja u obitelji za razdoblje od 2018. do 2022. godine koje imaju rodno značenje odnose se jednako na muški i ženski rod, sukladno članku 43. Zakona o ravnopravnosti spolova (Narodne novine, br. 82/08 i 69/17).

KRETANJE POJAVE NASILJA U OBITELJI U GRADU ZAGREBU

Prema podacima **Policijske uprave zagrebačke** u 2018. godini ukupno je evidentirano 125 slučajeva kaznenih djela nasilja u obitelji, što je 12,6% više u odnosu na 2017. godinu kada je evidentirano 111 slučajeva kaznenih djela nasilja u obitelji. U 2018. godini evidentirano je 875 kaznenih djela na štetu djece iz domene kaznenopravne zaštite djece i mladih, što je u usporedbi s prethodnom godinom kada je zabilježeno 862 kaznenih djela na štetu djece iz domene kaznenopravne zaštite djece i mladih povećanje za 1,5%.

U 2018. godini ukupno je evidentirano 2431 počinitelja nasilja u obitelji u domeni prekršaja sukladno Zakonu o zaštiti od nasilja u obitelji (NN, br. 70/17), od kojeg broja je 1920 osoba muškog spola (79%) i 511 osoba ženskog spola (21%). U odnosu na 2017. godinu, kada je ukupno evidentirano 3190 počinitelja nasilja u obitelji, od kojeg broja je 2475 osoba muškog spola (78%) i 715 osoba ženskog spola (22%), radi se o manjem broju počinitelja nasilja u obitelji, i to za 23,7 %. Analizirajući dobnu i spolnu strukturu oštećenih odnosno žrtava obiteljskog nasilja sukladno ranije navedenom zakonu, Policijska uprava zagrebačka tijekom 2017.g. ukupno je evidentirala 2236 oštećenih osoba, od kojeg broja je 664 osoba muškog spola (30%) i 1 572 osoba ženskog spola (70%). Obzirom na dob i spol oštećenih, zanimljiv je podatak o ukupno evidentirane 253 oštećene osobe (78-M i 175-Ž) u dobi preko 65 godina, u odnosu na 2018. godinu kada je evidentirano 215 oštećenih osoba (68-M i 147-Ž) tj. primjećuje se 17,6% slučajeva manje nego 2017. godine.

Tijekom 2018.g. Policijska uprava zagrebačka je tijekom postupanja po gore navedenom zakonu u okviru prekršajnog postupka u svojstvu tužitelja nadležnim prekršajnim sudovima predložila ukupno 2 076 zaštitnih mjera i to 1 096 zaštitnih mjera zabrane približavanja, uznemiravanja ili uhođenja žrtve nasilja u obitelji, 445 zaštitne mjere obveznog liječenja od ovisnosti, 349 zaštitnih mjera obveznog psihosocijalnog tretmana i 186 zaštitnih mjera udaljenja iz zajedničkog kućanstva. Od navedenih zaštitne mjere predloženih od strane policije, 682 zaštitne mjere su nakon što su postale pravomoćne upućene policiji na postupanje i provođenje (581 zaštitna mjera zabrane približavanja, uznemiravanja ili uhođenja žrtve nasilja u obitelji i 101 zaštitna mjera udaljenja iz zajedničkog kućanstva).

Tijekom 2017. godine predloženo je ukupno 2 224 zaštitne mjere i to 940 zaštitnih mjera zabrane približavanja, uznemiravanja ili uhođenja žrtve nasilja u obitelji, 474 zaštitnih mjera obveznog liječenja od ovisnosti, 480 zaštitnih mjera obveznog psihosocijalnog tretmana i 203 zaštitne mjere udaljenja iz zajedničkog kućanstva te 127 zaštitnih mjera oduzimanja predmeta. Od navedenih zaštitne mjere predloženih od strane policije, 591 zaštitna mjera (53,5%) su nakon što su postale pravomoćne upućene policiji na postupanje i provođenje (zaštitne mjere zabrane približavanja, uznemiravanja ili uhođenja žrtve nasilja u obitelji i 101 zaštitna mjera udaljenja iz zajedničkog kućanstva).

Ukupno je tijekom 2018. godine izrečeno 148 zaštitnih mjera manje nego 2017. godine, što predstavlja pad od 6,7%. Usporedba navedenih zaštitnih mjera u 2017. i 2018. godini pokazuje da je u 2017. godini bilo izrečeno više zaštitnih mjera nego u 2018., uz iznimku zaštitne mjere zabrane približavanja, kojih je izrečeno 16,6% više u 2018.

Sukladno podacima **Centra za socijalnu skrb Zagreb** ukupan broj prijava nasilja u obitelji u svih 12 podružnica Centra u 2018. godini iznosio je 2130, dok je tijekom 2017. godine prijavljeno ukupno 1332 slučaja nasilja u obitelji. Taj podatak predstavlja povećanje od 60% u 2018. godini, u odnosu na 2017. godinu. Najviši broj prijava nasilja u obitelji tijekom 2018. godine bilježi se u podružnici Dubrava (345), a najmanji broj bilježi se na području podružnice Donji grad (57). U prethodnoj godini, najviše prijava nasilja u imala je podružnica Trešnjevka (261), a najmanji broj prijava nasilja u 2017. godini zabilježen je na području podružnice Črnomerec (13).

Tijekom 2018. godine provodile su se mjere i aktivnosti iz Zagrebačke strategije prema područjima kako slijedi:

I. PREVENCIJA NASILJA U OBITELJI

Mjera 1.

U sklopu preventivnih programa te zdravstvene zaštite mentalnog zdravlja provoditi edukacije s cjelovitim pristupom problematici nasilja u obitelji po vertikalni odgojno – obrazovnog sustava i za sve njegove dionike

Nositelji: Gradski ured za zdravstvo, Gradski ured za obrazovanje

Sunositelji: odgojno – obrazovne ustanove, zdravstvene ustanove, organizacije civilnog društva

OPIS PROVEDENIH AKTIVNOSTI

Gradski ured za zdravstvo financijski je podržao preventivni program na univerzalnoj razini pod nazivom „Jačanje kompetencija u radu s mladima“ namijenjenim učiteljima, nastavnicima, profesorima i ostalim stručnim djelatnicima u školama koji je proveo Nastavni zavod za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar“, Služba za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti. Program je proveden s ciljem razvijanja vještina i senzibilizacije za problem rizičnog ponašanja učenika/ica te poboljšanja komunikacije profesora i učenika. Programom su se provodile i edukativne radionice za studente i mlade zaposlene te grupe roditelja.

Pokazatelji uspješnosti:

- ✓ Broj sudionika na predavanjima i radionicama „Jačanje kompetencija u radu s mladima“: 472 nastavnika
- ✓ Edukativne radionice za mlade: 34
- ✓ Radionice za roditelje: 16
- ✓ Najvažniji rezultati evaluacije: Iskazana potreba za nastavkom i proširenjem programa

Gradski ured za obrazovanje izvijestio je o predškolskim i školskim preventivnim programima. *Programima predškolskog odgoja i obrazovanja* obuhvaćeno je (redovitim programom i programom predškole u gradskim, privatnim i vjerskim dječjim vrtićima te predškolskim odgojem i obrazovanjem u posebnim ustanovama) više od 90% ukupnog broja djece u Gradu Zagrebu u dobi od godine dana do polaska u osnovnu školu i 100% djece u godini prije polaska u osnovnu školu. Nositelji provedbe programa javnih potreba prvenstveno su 60 dječjih vrtića, na 225 lokacija, kojima je osnivač i vlasnik Grad Zagreb. Kapacitete gradskih dječjih vrtića nadopunjuje 69 vjerskih i privatnih dječjih vrtića (uključujući tri privatne i vjerske osnovne škole s programima ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja) koji tijekom pedagoške godine organiziraju redoviti cjelodnevni program i druge programe predškolskog odgoja i obrazovanja. Tijekom 2018. godine provodio se program CAP "Program prevencije zlostavljanja djece" za djecu, odgojitelje i roditelje - u okviru redovnog rada stručne razvojne službe vrtića, timovi ili pojedini stručni suradnici izrađuju i provode individualne programe za djecu i roditelje koji su u faktoru rizika pojave nasilja u obitelji ili pojave agresivnog ponašanja kod djece, financirano iz vrtićkih sredstava.

U gradskim dječjim vrtićima stručni suradnici multidisciplinarno sagledavaju potrebe i primjerenu podršku svakom djetetu, posebice ako dijete treba poseban program prevencije ili zaštite svojih prava. Za djecu koja prema protokolima praćenja i utvrđivanja potreba trebaju

dodatnu podršku, stručni suradnici i odgojitelji pripremaju i provode individualizirane programe, a najčešći razlozi njihove provedbe su alkoholizam roditelja, brakorazvodne parnice roditelja, roditelji sa sudskom mjerom, učestale ozljede djece, zanemarivanje djece i slično. U slučaju sumnje na pojavu nasilja u obitelji dijete se stalno prati, a roditelji se usmjeravaju prema institucijama za pomoć djetetu i obitelji.

Aktivnosti utvrđivanja statusa djeteta integralni su dio stalnog praćenja djetetovog napretka i indikator su potrebe dodatnih, individualiziranih programa za dijete čija se realizacija stalno prati i unapređuje.

Svi gradski dječji vrtići obavezno izrađuju protokole o postupanjima u slučaju nasilja u obitelji. Kao dio godišnjeg plana i programa organiziraju se: predavanja, seminari, radionice na temu zlostavljanja i zanemarivanja te primjerene zaštite djece. Provodi se stalna edukacija odgajatelja za bolje prepoznavanje i razumijevanje ponašanja djeteta, pozitivne stavove o djetetu te znanja o obvezi i načinima zaštite djeteta. Odgojno-obrazovni programe koje provode dječji vrtići možemo smatrati primarnom prevencijom razvoja neprihvatljivih oblika ponašanja kod djeteta, ali i njihove zaštite.

Sustav osnovnoškolskog odgoja i obrazovanja provodio se u školskoj godini 2017./2018. i nastavio provoditi u 2018./2019. u ustanovama kojima je osnivač Grad Zagreb i to: 108 redovnih osnovnih škola, 4 osnovne škole za učenike s teškoćama, 2 osnovne umjetničke (glazbene) škole te u 8 privatnih osnovnih škola s pravom javnosti od kojih se četiri vjerske osnovne škole. *Sustav srednjoškolskog odgoja i obrazovanja* realizirao se u školskoj godini 2017./2018. i 2018./2019. u ustanovama osnivač kojih je Grad Zagreb i to 66 srednjih škola, 14 učeničkih domova (4 u sastavu srednjih škola) škola te u Centru za dopisno obrazovanje "Birotehnika"(podaci bez privatnih i umjetničkih škola).

Gradski ured za obrazovanje djeluje na nivou primarne ili univerzalne prevencije, a edukacija prosvjetnih radnika u osnovnim i srednjim školama te učeničkim domovima u nadležnosti je Ministarstva znanosti i obrazovanja, Agencije za odgoj i obrazovanje i Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih. Školske preventivne programe provodi svaka odgojno-obrazovna ustanova sukladno svojim specifičnostima i potrebama. Jedan dio programa obuhvaća redovni i izborni školski program te dodatni rad izvannastavnim aktivnostima u kojima su integrirani sadržaji o štetnosti raznih rizičnih ponašanja (nasilničko ponašanje, pušenje, alkohol, droge, kocka) te se sadržajima i poticanjem konstruktivnog provođenja slobodnog vremena djecu i mlade odgaja odupiranjem (donošenju odluka) svim negativnim tj. rizičnim ponašanjima.

Školski preventivni programi sastoje se od niza sadržajnih elemenata kao što su; afirmacija roditeljske uloge te rad s roditeljima različitim individualnim i grupnim oblicima suportivnog i edukativnog karaktera, slobodno vrijeme mladih, specifično, neformalno obrazovanje mladih, učenje životnih (socijalnih) vještina različitim radionicama, korištenje razreda kao terapijske zajednice, suradnja škole s drugim institucijama i stručnjacima sukladno njihovom planu i programu rada za pojedinu školsku godinu. Stručni suradnici škola vezano za pojavnost svih oblika nasilja usko surađuju s centrima za socijalnu skrb, policijom i liječnicima školske medicine. Učenicima, kao visoko rizičnoj populaciji kojima je obiteljska dinamika disfunkcionalna, pruža se individualno savjetovanje i provode se diskretni zaštitni programi. S roditeljima visokorizične populacije učenika provodi se utvrđivanje obiteljskih ustaljenih obrazaca, korigiranje odgojnih postupaka, roditeljima se pruža pomoć u savladavanju efikasnih komunikacijskih vještina te se upućuju u specijalizirane institucije kako bi primili adekvatnu stručnu pomoć i slično.

Stručni suradnici u školama redovito se uključuju i u različite odgojno-humanitarne aktivnosti uz suradnju s organizacijama civilnog društva i drugim relevantnim ustanovama koje pokrivaju navedenu problematiku.

Kroz kurikulum zdravstvenog odgoja koji se počeo provoditi eksperimentalno u osnovnim i srednjim školama 2012/2013. školske godine određeni sadržaji i teme zdravstvenog odgoja (70%) integrirani su u postojeće predmete (Priroda i društvo, Priroda, Biologija, Tjelesno – zdravstvena kultura, Psihologija...) od prvog razreda osnovne do četvrtog razreda srednje škole. Dodatni sadržaji (30 %) kurikulumu zdravstvenog odgoja integrirani su u sat razrednika do 12 sati godišnje. Program zdravstvenog odgoja temelji se na holističkom poimanju zdravlja koji podrazumijeva povezanost tjelesnog, mentalnog, emocionalnog, duhovnog i socijalnog aspekta zdravlja. Program je podijeljen u četiri modula da bi se osigurala ravnoteža u zastupljenosti različitih aspekata zdravlja:

1. Živjeti zdravo
2. Prevencija nasilničkog ponašanja
3. Prevencija ovisnosti
4. Spolno/rodna ravnopravnost i spolno odgovorno ponašanje

Pokazatelji uspješnosti:

- ✓ Aktivnosti i provedba različitih mjera prevencije nasilja među djecom i mladima integralni su dio zadaća odgojno obrazovnog procesa i bile su usmjerene prema djetetu/učeniku, odgojitelju/učitelju, roditelju/skrbniku-obitelji i te su se provodile individualizirano za onu djecu/učenike koja prema protokolima praćenja i utvrđivanja specifičnih potreba imaju stvarne specifične potrebe na način da se stalno prate ponašanja i reakcija djece i roditelja te da se provode preventivne mjere zaštite djeteta i u skupini/razredu i u obiteljskom okruženju.

Stručnjaci **Poliklinike za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba** proveli su više predavanja/radionica kojima je cilj bio zaštita od nasilja općenito, a osobito od nasilja u obitelji. Sudionici su bili roditelji, članovi obitelji, odgojitelji, učitelji, nastavnici, stručni suradnici, studenti, djeca i učenici. U 2018. godini tiskan je novi letak o Poliklinici povodom proslave 15 godišnjice rada i djelovanja ustanove, a tijekom godine su ponovno prema potrebama tiskane sve brošure Poliklinike uz podršku Grada Zagreba, od kojih ovdje ističemo brošuru Svjedočenje nasilju u obitelji koja postoji u dvije verzije – za stručnjake i za roditelje. Nastavila se suradnja Gradskog ureda za zdravstvo i Poliklinike za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba u projektu provođenja aktivnosti prevencije vršnjačkog nasilja i mentalnog zdravlja mladih kroz edukaciju koordinatora školskih programa srednjih škola koje provode stručnjaci Poliklinike – održana predavanja na 19 zagrebačkih srednjih škola. Poliklinika je suorganizator 2. hrvatskog kongresa o mentalnom zdravlju djece i mladih s međunarodnim sudjelovanjem „Mentalno zdravlje mladih – bogatstvo naroda“, Zagreb te II. Međunarodne bialne konferencije Udruge sudaca za mladež, obiteljskih sudaca i stručnjaka za djecu i mladež o Stop programu – Prava djece i mladih u kaznenom postupku i izazovi u primjeni alternativnog pristupa/mjere diverzije te aktivnim sudjelovanjem na konferenciji te I. internacionalnog kongresa dječje i adolescentne psihoterapije pod nazivom "Mjesto psihoterapije u očuvanju zdravlja i dobrobiti djece i adolescenata" u Sarajevu. I dalje su se provodile nastavne aktivnosti stručnjaka Poliklinike od kojih su neki predavači te suradnici u nastavi na diplomskim i poslijediplomskim studijima (kolegiji „Psihološko savjetovanje“, „Psihološka procjena djece“, „Prava djece“, „Nasilje i djeca“, „Visokokonfliktni razvod: roditeljstvo i dječja prava“, "Zlostavljanje i zanemarivanje" i mnogi drugi...).

Podružnica Obiteljski centar Grada Zagreba Centra za socijalnu skrb Grada Zagreba provodi programe podrške „Roditelji u razvodu braka“ s ciljem senzibilizacije roditelja o problematici obiteljskog nasilja te „JA i drugi“- kroz temu vršnjačkog nasilja na specifičan način se roditelje senzibilizira i osvješćuje o problematici obiteljskog nasilja.

Provode se i savjetodavne usluge koje se odnosi na brak, roditeljstvo, obiteljske i partnerske odnose, razvoj komunikacije i tolerancije u mladenačkim i partnerskim odnosima, obiteljsku medijaciju te poticanje i razvoj programa rada u zajednici, volonterskog rada i rada udruga koje su potpora roditeljima, obitelji, djeci, mladima i drugim socijalno osjetljivim skupinama. stanovništva

Pokazatelji uspješnosti:

- ✓ „Roditelji u razvodu braka“, 12 radionica s 12 korisnika
- ✓ „Ja i drugi“, program ciljano formiran za roditelje školske djece – za 50 korisnika provedeno 2 radionice
- ✓ 3666 usluga, od toga 3242 usluge savjetovanja za ukupno 1671 korisnika

Organizacije civilnog društva poput udruge „**B.a.B.e**“ - **Budi aktivna. Budi empacipiran.** provodi edukativni rad s učenicima i učenicima u svrhu prevencije i suzbijanja svih oblika nasilja, pogotovo rodno uvjetovanog nasilja. Održane su interaktivne radionice i povodom Nacionalnog dana borbe protiv vršnjačkog nasilja pod nazivom "Bori se - ili – bježi?.. ili?". Uoči Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama, 23. studenog održana je radionica "Rodno uvjetovano nasilje u medijima" s učenicima Gimnazije Tituša Brezovačkog i III Gimnazije. Organizirane su i dvije radionice za korisnice udruge na temu „Uz podršku je lakše“ i „Kako se nositi s stresnim situacijama?“. Radionice se bavile temom ljubavi i budućim partnerskim odnosima, komunikacijskim vještinama, upravljanjem vlastitim emocijama, samopouzdanjem, donošenjem odluka, planiranjem karijere i financijske stabilnosti te preradom emocionalnih iskustava i saučavanja sa stresom.

Pokazatelji uspješnosti:

- ✓ Održano 6 radionica
- ✓ Sudjelovalo 55 učenika te 19 korisnica udruge

UTROŠENA SREDSTVA IZ PRORAČUNA GRADA ZAGREBA: ukupno 800.000,00 kuna

- Putem Gradskog ureda za zdravstvo ukupno isplaćena sredstva Nastavnom zavodu za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar“, Službi za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti za cijeli program **800.000,00 kuna**
- Poliklinika za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba iz redovnih sredstava

Mjera 2.

Financijski poduprijeti provođenje projekata i programa organizacija civilnog društva koje rade na prevenciji pojave i suzbijanju različitih oblika nasilja u obitelji u okviru rada savjetovališta (specijalizirane usluge potpore, telefonske linije za pomoć, potpora žrtvama seksualnog nasilja)

Nositelji: Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, Gradski ured za zdravstvo, Gradski ured za sport i mlade

Sunositelj: organizacije civilnog društva

OPIS PROVEDENIH AKTIVNOSTI

Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom sufinancira programe i projekte organizacija civilnog društva koji obuhvaćaju savjetovališta (za djecu, mlade, obitelji, žrtve obiteljskog nasilja, žrtve seksualnog nasilja, telefonske SOS linije za pomoć i slično). Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom sufinancirao je rad organizacija civilnog društva koji obuhvaćaju savjetovališta za djecu, mlade, obitelji i žrtve obiteljskog nasilja putem Javnog natječaja za financiranje programa i projekata udruga iz područja socijalnog i humanitarnog značenja iz Proračuna Grada Zagreba za 2018. i putem Javnog poziva za dodjelu jednokratnih financijskih potpora udrugama za 2018. Gradski je ured sufinancirao sljedeće programe i projekte: Društvo za psihološku pomoć; Savjetovalište Centra za djecu, mlade i obitelj MODUS; Psihološki centar TESA, Telefon za psihološku pomoć i internet savjetovalište, Centar za edukaciju i savjetovanje Sunce; „Savjetovalište u zajednici – savjetovalište Trešnjevka“; Centar za edukaciju, savjetovanje i osobni razvoj CEDAR; Savjetovalište DOM; Ženska soba - Centar za seksualna prava; Centar za žrtve seksualnog nasilja; CENTAR ZA ŽENE ŽRTVE RATA – ROSA; Program podrške ženama koje su preživjele ratno nasilje, silovanje, trgovanje ženama i prostituciju. Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom sufinancirao je programe i projekte organizacija civilnog društva koji obuhvaćaju aktivnosti kojima se potiče prosocijalno ponašanje, usvajanje adekvatnih oblika reagiranja, smanjivanje tolerancije na nasilje, prekidanje transgeneracijskog prenošenja kruga nasilja, podizanje javne svijesti (radionice s djecom, sportske aktivnosti, predavanja, edukacije za roditelje i širu javnost) kao što su Udruga roditelja Korak po korak; CAP mreža prevencije nasilja za djecu i mlade Grada Zagreba; CESI – Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje; Nasilne veze su bezveze - prevencija nasilja u vezama mladih; Psihološki centar TESA; RUKA PODRŠKE učenicima koji trpe nasilje; Ženska soba - Centar za seksualna prava; #surfambezstraha i mnoge druge.

Pokazatelji uspješnosti:

- ✓ Broj sufinanciranih programa i projekata: 20
- ✓ broj korisnika obuhvaćenih programima i projektima: 2000
- ✓ provedena evaluacija provedenih programa i projekata: svi prijavitelji samostalno evaluiraju svoje programe/projekte

Gradski ured za zdravstvo financijski je podržao projekt udruge „B.a.B.e“ naziva „Psihičko zdravlje – temeljni stup općeg zdravlja i individualne i društvene dobrobiti“ u okviru kojega je omogućeno pružanje psiholoških savjeta vezano uz tematiku zaštite mentalnog i fizičkog zdravlja putem SOS linije i e-mailom. Korisnicima koji nisu bili u mogućnosti ili nisu htjeli osobno dolaziti pružane su informacije o njihovim pravima i mogućnostima zaštite mentalnog i fizičkog zdravlja te savjetovanje po pitanju rješavanja njihove aktualne problematike te psihološko savjetovanje i psihološka pomoć putem svakodnevnog direktnog savjetovanja.

Pokazatelji uspješnosti:

- ✓ Korisnici telefonskog SOS savjetovanja - 44
- ✓ Direktno savjetovanje - 57

Gradski ured za sport i mlade financijski je podržao projekt udruge „Kultura Nova“ koja je otvorila Savjetovalište za mlade, žrtve bullyinga, kroz kojeg je aktivno pomagala

mladima koji su žrtve, ali i preventivno djelovala u sprečavanju takvoga ponašanja na mjestima na kojima mladi aktivno sudjeluju u obrazovnom i društvenom životu. Udruga RIJEČI/PRAVE/PREDSTAVE provodi uspješan edukativni projekt usmjeren protiv nasilnog ponašanja pod nazivom „Novi načini prevencije nasilja za mlade novog doba VI – Teatro predstava Nasilje“. Projekt se sastoji od 20 izvedbi edukativne kazališne predstave "Nasilje - za nasilje nema opravdanja!", nagrađene nagradom za najbolji projekt rane prevencije nasilja u Europskoj uniji za 2013. godinu, u režiji Zijaha Sokolovića, UNDP-ovog ambasadora dobre volje za toleranciju i nenasilje. Udruga S.I.D.R.O. i Zajednica Cenacolo su uvidjeli potrebu za osnivanjem socijalne zadruge koja će slijedeći socijalno poduzetništvo zapošljavati socijalno ranjive skupine društva. Kroz program rada Udruge i Zajednice kontinuirano se radi na promoviranju i razvijanju socijalnog poduzetništva, a osobito kroz rad socijalne zadruge. Na ovaj način pomaže se socijalno ranjivim skupinama te sprečava rastuće nasilje u obitelji. Udruga „Djeca prva“ potiče i podupire osnivanje savjetovališta za mlade te osobito umrežavanje grupa mladih iz sustava socijalne skrbi i rizičnih obitelji radi jačanja međusobne podrške i javnog zalaganja za unapređenje položaja tih skupina.

Pokazatelji uspješnosti:

- ✓ Predstava „Nasilje – za nasilje nema opravdanja!“ imala je 20 izvedbi te 1400 gledatelja
- ✓ Udruga S.I.D.R.O. održava redovite radionice o sredstvima ovisnosti te za pomoć ugroženim obiteljima s 15 polaznika po radionici

UTROŠENA SREDSTVA IZ PRORAČUNA GRADA ZAGREBA: ukupno 705.000,00 kuna

- Putem Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom **600.000,00 kuna** za organizacije civilnog društva
- Putem Gradskog ureda za sport i mlade **85.000,00 kuna**
- Putem Gradskog ureda za zdravstvo **20.000,00 kuna**

II. ZBRINJAVANJE I POTPORA ŽRTVAMA NASILJA U OBITELJI

Mjera 1.

Osigurati financijsku potporu rada skloništa i/ili savjetovališta za žrtve nasilja u obitelji i žrtve seksualnog nasilja koje vode organizacije civilnog društva te ustanova koje pružaju smještaj žrtvama nasilja u obitelji

Nositelji: Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom

Sunositelji: Dom "Duga - Zagreb", organizacije civilnog društva koje vode skloništa i savjetovališta za žrtve nasilja u obitelji i za žrtve seksualnog nasilja

OPIS PROVEDENIH AKTIVNOSTI

Skloništa za žrtve nasilja u obitelji na području grada Zagreba djeluju u sklopu jedne gradske ustanove socijalne skrbi (Dom „Duga – Zagreb“) te dviju organizacija civilnog društva koje se redovno putem javnog natječaja tj. javnog poziva svake godine financiraju iz proračuna Grada Zagreba u okviru pružanja financijske potpore radu tajnih skloništa za žrtve nasilja u obitelji i žrtve seksualnog nasilja koja organiziraju i provode organizacije civilnog društva (Udruga „Autonomna ženska kuća Zagreb“ i Udruga „Ženska pomoć sada“). Djelatnost Doma

„Duga – Zagreb“ financira se iz proračuna Grada Zagreba dok se rad skloništa Udruga „Ženska pomoć sada“ i „Autonomna ženska kuća Zagreb“ dijelom financira iz proračuna Grada Zagreba, a dijelom iz Državnog proračuna Republike Hrvatske te drugih izvora. Ukupni kapaciteti za smještaj žrtava obiteljskog nasilja u skloništu Doma „Duga – Zagreb“ iznose 40 osoba, u skloništu „Autonomne ženske kuće Zagreb“ također 40 osoba, a u skloništu Udruge „Ženska pomoć sada“ ukupno 12 osoba što čini ukupno 92 smještajna kapaciteta za Grad Zagreb. Skloništa za žrtve nasilja u obitelji provode aktivnosti privremenog smještaja; stanovanja, prehrane, brige o zdravlju/higijeni kao i psihosocijalnog tretmana žrtava na smještaju koje uključuje različite oblike grupnih i individualnih psiholoških tretmana sa djecom i odraslim osobama (prorada traume, psihosomatskih smetnji, teškoća prilagodbe i sl.), pravno savjetovanje uključujući zastupanje, pomoć u izradi žalbi, tužbi i drugih podnesaka te savjetovanje i posredovanje socijalnog radnika (pri smještaju djece u vrtiće i škole, ostvarivanju prava na zdravstvenu zaštitu i prava iz sustava socijalne skrbi i sl.) U navedenim skloništim djeluju i savjetovaništa za žrtve nasilja u obitelji koja su namijenjena i žrtvama koje nisu na smještaju u skloništu, a savjetovaništa se mogu obratiti osobno, telefonskim putem (SOS telefonska linija) ili elektronskim putem. Savjetovaništa uključuju pružanje pravne, socijalne i psihološke pomoći, dok su SOS linije dostupne i u hitnim slučajevima 24 sata dnevno. U daljnjem tekstu prvo se daje prikaz ukupnih podataka o radu skloništa i savjetovaništa za žrtve nasilja u obitelji i žrtve seksualnog nasilja u Gradu Zagrebu u 2013., a nakon toga u daljnjem tekstu navedeni su detaljni podaci za svako pojedinačno sklonište i savjetovanište.

Skloništa za žrtve nasilja u obitelji u 2018.

Tijekom 2018. godine u tri skloništa (sklonište Doma „Duga – Zagreb“, Udruge „Autonomna ženska kuća Zagreb“ i Udruge „Ženska pomoć sada“) bilo je smješteno ukupno **97** osoba (od čega **43** žene i **54** djece), međutim 10 korisnica skloništa smješteno tijekom 2017. godine nastavilo je koristiti uslugu smještaja tako da ukupan broj korisnika skloništa u 2018. godini iznosi **107** (**50** žena i **57** djece).

Tablica 1. Korisnice/i skloništa za žrtve nasilje u obitelji u 2018.

Sklonište	Ukupno	Broj žena	Djeca predškolske dobi (0-5)	Djeca osnovnoškolske dobi (6-13)	Djeca srednjoškolske dobi (14-18)
Dom „Duga – Zagreb“	50	22	13	11	4
			28		
Autonomna ženska kuća Zagreb	16	7	7	1	1
			9		
Udruga „Ženska pomoć sada“	31	14	13	4	0
			17		
UKUPNO	97	43	33	16	5

Godišnje se najviše korisnica/ka izmjenjuje u Domu „Duga-Zagreb“, a najčešći je kratkotrajni smještaj. U usporedbi sva tri skloništa, Dom „Duga-Zagreb“ bilježi najveći broj korisnica/ka na smještaju (50 tj. 60 tijekom 2018. godine).

Skloništa je u 2018. godini napustilo 29 korisnica. Obzirom na obrazovanje, prema podacima svih triju skloništa, 49,4% korisnica ima završenu srednju školu, zatim 16,5% korisnica ima završenu osnovnu školu/bez završene osnovne škole.

Među smještenom djecom najviše djece na smještaju bilo je predškolske dobi (33), zatim 16 djece u osnovnoškolskoj dobi te 5 djece srednjoškolske dobi. U stalnom radnom odnosu je 54% korisnica skloništa, dok je nezaposleno njih 25,3%. Prebivalište izvan Grada Zagreba ima 43,9% korisnica, a na području Grada Zagreba prebivalište ima 49,3% korisnica. Udio stranih državljanke iznosi 6,9%. U bračnoj zajednici živi 68,8% korisnica, a u izvanbračnoj zajednici živi 27,4% korisnica. Kao počinitelj nasilja u većini slučajeva se javlja sadašnji ili bivši bračni ili izvanbračni partner.

Prema vrsti nasilja kojoj su korisnice bile izložene u većini slučajeva riječ je o kombiniranom nasilju (psihičko, fizičko, ekonomsko i/ili seksualno). Kod velikog broja korisnica, prije dolaska u sklonište, zabilježena je višegodišnja izloženost nasilju. Vezano za trajanje nasilja, 35,1% žena bilo je izloženo nasilju dulje od 10 godina.

Najčešći razlog ostanka u nasilničkim vezama, prema navodima korisnica, jest ekonomska ovisnost (43,4%), a drugi najčešći razlog je emocionalna ovisnost (22,7%). Ostali razlozi ostanka u nasilničkim vezama su ucjena od počinitelja nasilja te strah od nerazumijevanja okoline/samoće/drugog.

Do prijavljivanja nasilja nadležnim službama u velikom broju slučajeva prvi puta dolazi tek prilikom smještaja u sklonište (u 59% slučajeva skloništa Doma „Duga-Zagreb“ i u 28,5% slučajeva „Autonomne ženske kuće Zagreb“) dok kod korisnica „Ženske pomoći sada“ nije bilo takvih slučajeva, a najveći udio prijava (36%) je do jedne godine. U najvećem broju slučajeva nasilje se prijavljuje centru za socijalnu skrb i policiji.

Obzirom na trajanje smještaja u skloništima, kratkotrajan smještaj zabilježen je u 50% slučajeva u skloništu „Ženska pomoć sada“, u trajanju od 1 do 30 dana, a 29% korisnica bilo je smješteno u skloništu u razdoblju od 1 do 3 mjeseca. Smještaj u trajanju od 6 mjeseci i više zabilježen je u 50,4% slučajeva u sva tri skloništa.

Svake godine raste broj zahtjeva za smještaj u skloništima no postoje slučajevi kada se zahtjevi za smještaj u skloništima ne mogu realizirati. Najčešće se radi o nedostatku raspoloživih smještajnih kapaciteta u trenutku podnošenja zahtjeva te o duljini prosječnog boravka korisnica/ka u skloništu. Razlozi mogu biti ovisnosti o alkoholu i/ili drogi, mentalna oštećenja i dr. U 2018. godini nerealizirano je 134 zahtjeva za smještaj u skloništima. Najveći broj nerealiziranih zahtjeva bilježi Udruga „Ženska pomoć sada“ (65), zatim Dom „Duga-Zagreb“ (56) te „Autonomna ženska kuća Zagreb“ (13).

Udio korisnica koje nakon napuštanja skloništa započinju samostalan život je 34,6%, najviše među korisnicima „Autonomne ženske kuće“. Udio korisnica skloništa „Ženska pomoć sada“ (14%) te Doma Duga - Zagreb (12,5%) se nakon izlaska iz skloništa vraća partneru. Korisnice su za vrijeme boravka koristile usluge stručnih osoba, a sva djeca su koristila usluge socijalnog rada.

Savjetovališta za žrtve nasilja u obitelji u 2018.

Tijekom 2018. u pet savjetovališta (savjetovalište Doma „Duga – Zagreb“, Udruge „Autonomna ženska kuća Zagreb“, Udruge „Ženska pomoć sada“, Udruge „Ženska soba“ i Udruge „B.a.B.e.“) održano je ukupno 6643 usluga savjetovanja. Pomoć i podršku u savjetovalištima zatražilo je ukupno 3485 osoba.

Tablica 2. Korisnici savjetovališta za žrtve nasilja u obitelji u 2018.

Savjetovalište	Ukupno korisnika/ca	Punoljetni	Žene	Ukupan broj savjetovanja	Prosje. broj savjetovanja po osobi
Dom „Duga – Zagreb“	541	98%	84%	1044	1,9
Autonomna ženska kuća Zagreb	630	100%	100%	2067	3,3
Udruga „Ženska pomoć sada“	461	96 %	87%	444	1
Udruga „Ženska soba“	152	100%	93%	903	5,9
Udruga „B.a.B.e“	1701	100%	90%	2185	1,3
UKUPNO	3485	M= 99%	M= 91%	6643	2,7

Korisnici su u 98,8% slučajeva punoljetne osobe te u većini slučajeva žene (90,8%), srednje životne dobi (30 do 50 godina), koje u više od polovice slučajeva (58%) imaju prebivalište na području Grada Zagreba, 41,3% ima prebivalište u ostalim dijelovima Republike Hrvatske, a stranih državljana/ki je 0,7%. Većinom je riječ o osobama srednje stručne spreme (50,6%), a u stalnom radnom odnosu je 44,7% slučajeva. Gotovo polovica korisnika/ica živi u braku (35,1%) ili izvanbračnoj zajednici (14,6%). Udio razvedenih osoba iznosi 12,3%. Obzirom na vrstu savjetovanja, najveći je udio telefonskog savjetovanja (54,3%). Prema vrstama savjetovanja, udruga „B.a.B.e.“ ima vrlo visok udio pravnog savjetovanja (93,8%), dok Dom „Duga – Zagreb“, „Ženska soba“ i Autonomna ženska kuća najčešće provode kombinirano savjetovanje (93%). Razlog traženja pomoći je u većini slučajeva nasilje u obitelji (51%) ili partnersko nasilje (27,8%).

Prema vrsti nasilja, na razini svih savjetovališta najviši je udio kombiniranog nasilja (51,4%). U velikom broju slučajeva (63,5%) korisnici savjetovališta kontinuirano su izloženi nasilju, a u 35,6% slučajeva radi se o neprijavljenom nasilju. Nasilje se najčešće prijavljuje centru za socijalnu skrb i policiji. U odnosu s počiniteljem nasilja najveći udio odnosi se na odnos s bračnim/izvanbračnim partnerom (48,1%).

Prikaz pojedinačnih podataka za skloništa i savjetovališta

Dom za djecu i odrasle – žrtve nasilja u obitelji „Duga – Zagreb“

U 2018. godini Dom „Duga – Zagreb“ nastavio je raditi s kapacitetom za smještaj ukupno 40 osoba, a dvije sobe za smještaj korisnika prilagođene su za osobe s invaliditetom. Ukupno je na smještaju tijekom 2018.godine bilo 60 osoba. Od toga je u 2018. godini realizirano 22 smještaja (22 odrasle osobe i 28 djece tj. 50 osoba), a preostali broj se odnosi na korisnike čiji je smještaj realiziran u 2017. godini, ali su boravili u ustanovi i tijekom 2018. godine (7 odraslih osoba i 3 djece). Ukupno je zaprimljeno 78 zahtjeva za smještaj od čega 56 nije realizirano iz razloga što nije bilo dovoljno smještajnog kapaciteta. Od toga je zaprimljeno 28 službenih (pisanih) zahtjeva i 50 telefonskih upita građana za smještaj. Tijekom 2018.g. nije bilo zahtjeva iz nekog drugog skloništa za premještaj žrtve u sklonište. Žrtve su dolazile u jednakim omjerima iz Zagreba i iz drugih dijelova Hrvatske. Na smještaju su bile i 3 strane

državljanke. Prvi put je ove godine smješten otac s djecom. I nadalje su jedino sklonište u Hrvatskoj koje prima na smještaj sinove starije od 13 godina koji dolaze s majkama u stanju potrebe za zaštitom od nasilja u vlastitoj obitelji, a kojem su bili izloženi direktno ili indirektno. Sklonište je napustilo 16 osoba. Od 28 djece na smještaju u skloništu, 13 ih je bilo predškolske dobi, 11 školske, a 4 srednjoškolske. Što se tiče smještenih korisnika/ika, 4,5 % bilo je od 18 – 29 godina, 77,3% od 30 – 50 godina te 13,6 % od 51 – 65 godine. Prema stupnju obrazovanja, najviše ih ima završenu srednju školu (54,5%) te nezavršena osnovna škola/osnovna škola (31,8%). 12 korisnika (54,5%) u stalnom radnom odnosu. Podjednak broj korisnika ima prebivalište na području Grada Zagreba (40,9%) i područje Hrvatske (45,5%) te 3 strane državljanke. 54,5% korisnika je u braku, a 31,8% u izvanbračnoj zajednici. Počinitelj nasilja je u 90,9 % slučajeva bračni/izvanbračni partner, a prevladava s 95,5% kombinirano nasilje. Razlog ostanka u nasilničkim odnosima u 45,5% je emocionalna ovisnost te 22,7% ekonomska ovisnost. Ostale razloge nalazimo u strahu od nerazumijevanja okoline/samoće, ucjena od počinitelja nasilja i dr. Trajanje nasilja prije dolaska u sklonište najčešće u 31,8% slučajeva do 5 godina, a slijedi 10 godina i više (27,3%), do 2 godine (13,6%), do 10 godina i do mjesec dana (9%) te do 6 mjeseci i do 1 godine (4,5%). Nakon prestanka trajanja smještaja korisnici u 40 % slučajeva nastavljaju samostalan život, 20 % se vraća u primarnu obitelj, 20 % se vraća partneru, a 20 % se seli u drugo sklonište. Korisnice su najčešće koristile usluge socijalnog rada, zatim psihološkog savjetovanja te pravnog savjetovanja. Djeca su najčešće koristila usluge socijalnog rada te psihološko savjetovanje.

Analiza podataka o savjetovalištu u 2018.

Usluge savjetovališta koristilo je ukupno 541 korisnika, a održano je ukupno 1044 savjetovanja. Većina korisnika su punoljetne osobe (98,2%), u 83,9% slučajeva žene, najčešće u dobi 30-50 godina života (51,2%). Većina korisnika ima prebivalište na području Grada Zagreba (62,1%). Po završenom obrazovanju prednjači srednja stručna sprema (50,8%), slijedi viša i visoka (35,5%) te nezavršena osnovna škola/osnovna škola (8,7%). U braku je 33,3 % korisnika, a u izvanbračnoj zajednici 14,8 %. Samci čine 23,3 % korisnika savjetovanja te 15,2% razvedeni, udovci 3,9% te u vezi 9,5 %. Obzirom na oblik savjetovanja, u 59,3% slučajeva radilo se o osobnom savjetovanju, 37,9% telefonskom savjetovanju, a u 2,8% slučajeva savjetovanje se odvijalo elektronskim putem (Email/chat).

Najveći broj savjetovanja, vezano uz vrstu savjetodavne pomoći, je u kategoriji kombiniranog savjetovanja (92,8%), a u ostalim slučajevima korišteno je psihološko i pravno savjetovanje. U 100% slučajeva vrsta problema radi kojeg su se obraćali savjetovalištu bilo je nasilje i to u 90,4% slučajeva nasilje u obitelji te u 9,6% nasilje među partnerima/u vezi. Prema vrsti nasilja najčešće se radilo o psihičkom nasilju (75%), zatim ekonomskom nasilju (37%), fizičkom nasilju (21,3%), a kombinirano nasilje javlja se u 12,9% slučajeva, seksualno u 2,2% slučajeva te drugi/nepoznati oblici u 3,9% slučajeva. U većini slučajeva riječ je o kontinuiranom nasilju (63,2%), u 33,1% slučajeva radilo se o nasilju koje se dogodilo nekoliko puta dok je u ostalim slučajevima (3,7%) riječ o jednokratnom nasilju. Najčešće obraćanje savjetovalištu uslijedilo je u slučajevima neprijavljenog nasilja (56,3%), a među prijavljenim nasiljem službe kojima su najčešće prijavljivali su centar za socijalnu skrb (42,8%), policija (29,3%) i državno odvjetništvo (4,8%).

Prema odnosu s počiniteljem nasilja u 42,7% slučajeva počinitelj je partner-ica/suprug-a, u 15% slučajeva bivši partner-ica/suprug-a, roditelj je počinitelj u 10,2% slučajeva, dijete u 9,1% slučajeva, u 4,6% slučajeva počinitelji su brat/sestra, a u 17,6% počinitelj nasilja je drugi član obitelji.

UDRUGA „AUTONOMNA ŽENSKA KUĆA ZAGREB“

Analiza podataka o skloništu 2018.

Ukupno je na smještaju u skloništu Udruge „Autonomna ženska kuća“ tijekom 2018. bilo **16** osoba, od čega je 7 odraslih i 9 djece.

Među smještenom djecom u skloništu se tijekom 2018. godine nalazilo sedmero djece predškolske dobi, jedno dijete školske dobi te jedno dijete srednjoškolske dobi. U 71,4% slučajeva korisnice u skloništu bile su u dobi između 30 i 50 godina, dok je manji broj korisnica (14,3%) bilo u dobi između 18 i 29 godina. Prema stupnju obrazovanja najveći je broj korisnica sa završenom srednjom školom (57,1%), a slijede korisnice sa nezavršenom osnovnom školom ili završenom osnovnom školom (28,6%), u stalnom radnom odnosu je 71,4% korisnica, a 14,3% je nezaposleno. Prebivalište u gradu Zagrebu ima 42,9% korisnica, a njih 57,1% ima prebivalište u drugim područjima Republike Hrvatske. Prema bračnom statusu većina korisnica živi u braku (85,7%), a u izvanbračnoj zajednici živi njih 14,3%. U 100% slučajeva kao počinitelj nasilja javlja se bračni/izvanbračni partner. Obzirom na vrstu počinjenog nasilja sve korisnice skloništa bile su izložene kombiniranom nasilju (fizičko, psihičko, ekonomsko i/ili seksualno nasilje). Razlozi ostanka u nasilničkim odnosima za većinu korisnica su ekonomska ovisnost (71,4%), strah od nerazumijevanja okoline, samoće i drugog (14,3%) te ucjena od počinitelja nasilja (4,3%). Vezano uz trajanje nasilja prije dolaska u sklonište, najviši je udio izloženosti nasilju od 10 i više godina (57,1%), do 10 godina (14,3%), zatim do 5 godina izloženosti nasilju (14,3%) te u trajanju do jedne godine nasilju je bilo izloženo 14,3% korisnica. Nasilje je u 28,5% slučajeva po prvi puta prijavljeno nadležnim službama tek kod smještaja u sklonište. Kod 14,3% slučajeva prva prijava nasilja dogodila se unutar 6 mjeseci od pojave nasilja, u 14,3% slučajeva nasilje je prvi puta prijavljeno od njegove pojave unutar 2 godine, također u 14,3% slučajeva nasilje je prvi puta prijavljeno unutar 5 godina od njegove pojave, kao i unutar 10 godina (14,3%) te u slučajevima od 10 i više godina od prve pojave nasilja (14,3%).

Trajanje smještaja u najvećem broju slučajeva (71,4%) odnosilo se na razdoblje dulje od 6 mjeseci, a 28,6% slučajeva odnosilo se na razdoblje od 3 do 6 mjeseci. U ovom skloništu, kao i prethodnih godina, korisnici najdulje borave na smještaju. Prema raspoloživim podacima o korisnicama nakon napuštanja skloništa, njih 42,9% započelo je samostalan život, a 57,1% vratilo se partneru. Tijekom 2018. ukupno je bilo zaprimljeno 29 zahtjeva za smještaj, od čega 13 zahtjeva nije realizirano. U većini slučajeva (61,5%) razlog je nedostatak raspoloživog mjesta u skloništu u trenutku podnošenja zahtjeva, slijede ostali razlozi: psihička bolest u 7,7% slučajeva, zatim ovisnost u 7,7% slučajeva i ostali razlozi u 23,1% slučajeva. U 2018. godini sklonište su napustile 3 korisnice, a tokom iste godine nijedna korisnica nije zatražila ponovni smještaj. Za vrijeme trajanja smještaja sve korisnice skloništa koristile su sve raspoložive usluge stručnog tima (pravno i psihološko savjetovanje kao i usluge socijalnog rada). Djeca su u 66,7% slučajeva koristila usluge psihološkog savjetovanja, a usluge pravnog savjetovanja i usluge socijalnog rada u 100% slučajeva.

Analiza podataka o savjetovalištu u 2018.

Usluge savjetovališta Udruge „Autonomna ženska kuća Zagreb“ u 2018. koristilo je ukupno 630 osoba, u svim slučajevima radilo se o punoljetnim osobama, a ukupno je održano 2067 savjetovanja. Prema obliku savjetovanja u 84,9% slučajeva radilo se o telefonskom savjetovanju, a u 15,1% o osobnom savjetovanju. Vezano uz vrstu savjetodavne pomoći ukupno je 86,1% činilo kombinirano savjetovanje (pravno i psihološko), a 8,7% samo pravno savjetovanje te 5,2% samo psihološko. Vrsta problema radi kojeg su se korisnice obraćale savjetovalištu u 90% slučajeva je nasilje, od čega je 8,6% nasilje u obitelji. Najviši je udio kombiniranog nasilja (83,8%) od čega u najvećem dijelu psihičko (51,4%), fizičko (36,3%), ekonomsko (33%) i seksualno nasilje (3,5%).

Udio korisnica koji imaju prebivalište na području Grada Zagreba iznosi 48,3%, dok ih je 51,4% s drugih područja Republike Hrvatske, a stranih državljanke je 0,3%.

Većina korisnica (48,6%) završila je srednju školu i njih 48,3% nalazi se u stalnom radnom odnosu. Obzirom na bračni status, u braku živi većina korisnica (42,6%), udio korisnica u izvanbračnoj zajednici iznosi 28,1%, dok je razvedeno 15,7% korisnica. Prema odnosu s počiniteljem nasilja u 52,5% slučajeva počinitelj je partner-ica/suprug-a, u 44,1% slučajeva bivši partner-ica/suprug-a, roditelj je počinitelj u 1,8% slučajeva, dijete u 1,1% slučajeva, u 0,5% slučajeva počinitelj je poznanik/susjed.

Vezano za trajanje nasilja, u 65,4% slučajeva riječ je o kontinuiranom nasilju, u 7,8% slučajeva nasilju koje se dogodilo nekoliko puta, u 14,7% slučajeva jednokratnom nasilju, a za 12,1% slučajeva podatak o trajanju nasilja nije poznat.

Također, za 1,4% slučajeva nije poznat podatak jesu li nasilje radi kojeg su se obratili savjetovalištu prijavili nadležnim službama, a u 34% slučajeva radi se o neprijavljenom nasilju. Kada je nasilje prijavljeno, najčešće se prijavljuje centru za socijalnu skrb (63%), policiji (49%), državnom odvjetništvu (9,4%) te drugim službama (7,8%).

UDRUGA „ŽENSKA POMOĆ SADA“

Analiza podataka o skloništu u 2018.:

Ukupno je na smještaju u skloništu Udruge „Ženska pomoć sada“ tijekom 2018. bila 31 osoba, od čega je 14 odraslih i 17 djece.

Tijekom 2018. ukupno je bilo zaprimljeno 96 zahtjeva za smještaj, od čega 65 zahtjeva nije realizirano. U većini slučajeva (75%) razlog je nedostatak raspoloživog mjesta u skloništu u trenutku podnošenja zahtjeva, dok su ostali razlozi bili mentalno oštećenje i ovisnost o drogama i/ili alkoholu te blizina skloništa. U 2018. godini sklonište je napustilo 10 korisnica, a jedna korisnica je zatražila ponovni smještaj u istoj godini. Dvije korisnice došle su iz drugog skloništa zbog otkrivene adrese prethodnog skloništa te isteka ugovora.

Među smještenom djecom u skloništu se tijekom 2018. godine nalazilo 13 djece predškolske dobi, četvero djece školske dobi. U skloništu nije bilo niti jedno dijete srednjoškolske dobi. U 58% slučajeva korisnice u skloništu bile su u dobi između 30 i 50 godina, dok je manji broj korisnica (21%) bilo u dobi između 18 i 29 godina te između 51 i 65 godina. Prema stupnju obrazovanja najveći je broj korisnica sa završenom srednjom školom (79%), u stalnom radnom odnosu je 36% korisnica, a 29% je nezaposleno ili zaposleno na crno (7%). Prema bračnom statusu većina korisnica živi u braku (64%), a u izvanbračnoj zajednici živi njih 36%. U 93% slučajeva kao počinitelj nasilja javlja se bračni/izvanbračni partner, a u 7% slučajeva počinitelj je bivši bračni/izvanbračni partner. Obzirom na vrstu počinjenog

nasilja sve korisnice skloništa bile su izložene kombiniranom nasilju (79%), psihičkom (14%) i fizičkom nasilju (7%).

Razlozi ostanka u nasilničkim odnosima za većinu korisnica su ekonomska ovisnost (36%), emocionalna ovisnost (29%), strah od nerazumijevanja okoline (7%), te u podjednakom udjelu ucjena od počinitelja nasilja (14%) i drugi razlozi (14%).

Vezano uz trajanje nasilja prije dolaska u sklonište, najviši je udio izloženosti nasilju do 10 godina (36%), a podjednaki udio zabilježen je kod izloženosti nasilju do 5 godina (21%), do 2 godine (21%), kao i izloženost nasilju 10 godina i više (21%).

U 36% slučajeva nasilje je po prvi put prijavljeno nadležnim službama do godine dana od pojave nasilja, u 14% slučajeva radilo se o prijavi nasilja do dvije godine nakon njegove pojave, a u 14% slučajeva nasilje je prijavljeno do pet godina nakon pojave nasilja, u 7% slučajeva nasilje je prijavljeno unutar 10 godina od njegovog početka, a u 29% slučajeva prijavljeno je u razdoblju nakon 10 godina i više nakon same pojave nasilja. Nije zabilježen slučaj u 2018. godini gdje je nasilje prvi put prijavljeno kod smještaja u sklonište.

Trajanje smještaja u najvećem broju slučajeva (50%) odnosilo se na razdoblje do 30 dana, 29% na razdoblje od 1 do 3 mjeseca, 14% na razdoblje od 3 do 6 mjeseci, a 6 mjeseci i više na smještaju je bilo 7% korisnica. Po prestanku smještaja 36% korisnica započelo je samostalan život, 21% korisnica se vratilo u primarnu obitelj, a 14% korisnica vratilo se partneru.

Sve korisnice su za vrijeme smještaja koristile usluge socijalnog rada i psihološkog savjetovanja, dok je njih 36% koristilo usluge pravnog savjetovanja. Sva djeca na smještaju koristila su usluge socijalnog rada i psihološkog savjetovanja.

Analiza podataka o savjetovalištu u 2018.

Usluge savjetovališta Udruge „Ženska pomoć sada“ u 2018. koristilo je ukupno 461 osoba (96,3% punoljetne osobe, od čega 87% žena). Ukupno je održano 444 savjetovanja (od čega je održano 206 osobnih savjetovanja, 222 telefonska savjetovanja i 16 savjetovanja elektronskim putem- emailom/chatom).

Korisnice savjetovanja većinom su žene u dobi između 30 i 50 godina (38,8%), a nešto manji broj žena su u dobi od 51 do 65 godina (24,5%).

Udio korisnica savjetovališta koje imaju prebivalište na području Grada Zagreba iznosi 57%, na području Republike Hrvatske prebivalište je imalo 41% korisnica, a 2% su strane državljanke.

U 14,4% slučajeva radi se o osobama s nezavršenom osnovnom školom ili završenom osnovnom školom, u 33,4% slučajeva osobe imaju srednju stručnu spremu, u 43% slučajeva nepoznati su podaci o stručnoj spremi, a u 9,2% radi se o osobama više i visoke stručne spreme. Među onima koji su naveli svoj radni status je 13% u stalnom radnom odnosu. Više od polovice je nepoznatog radnog statusa (60%). Ukupno 29% korisnika živi u bračnoj zajednici te 25,5% u izvanbračnoj zajednici.

Od ukupnog broja savjetovanja 50% je činilo telefonsko, 46% osobno i 4% putem elektronske pošte. Vezano uz vrstu savjetodavne pomoći najveći udio je kombinirano savjetovanje s 54%, 28% odnosilo se na psihološko savjetovanje, zatim u 11% slučajeva izvršeno je pravno savjetovanje te u 7% slučajeva socijalno savjetovanje.

U 80% slučajeva vrsta problema radi kojih se korisnice obraćaju savjetovalištu bilo je nasilje, a u 16% slučajeva traženje informacija. U 70% slučajeva radilo se o nasilju u obitelji te u 19% slučajeva radilo se o nasilju među partnerima. Prema vrsti nasilja najčešće se radilo o psihičkom nasilju (29%), zatim o ekonomskom (20%) te kombiniranom (30%), ostalo se odnosi na fizičko, seksualno te drugo nasilje.

Vežano uz odnos s počiniteljem nasilja u 73% slučajeva radi se o sadašnjem partneru ili supružniku, u 7% bivšem partneru ili supružniku, u 16% slučajeva radilo se o prijatelju, 2% slučajeva počinitelj je bio dijete, u 1% slučajeva radilo se o roditelju, također u 1% slučajeva počinitelj nasilja bio je drugi član obitelji.

Obzirom na trajanje nasilja u 52% slučajeva radilo se o kontinuiranom, višegodišnjem nasilju, u 31% slučajeva nasilje se ponovilo nekoliko puta, u 7% slučajeva jednokratno, a u 10% slučajeva je nepoznatog trajanja. Kod nasilja koje je prijavljeno nadležnim službama, najčešće je prijavljivano centru za socijalnu skrb (89%) te policiji (10%).

UDRUGA „ŽENSKA SOBA“ – Centar za seksualna prava

Analiza podataka o savjetovalištu u 2018.

Usluge savjetovališta Udruge „Ženska soba“ u 2018. koristilo je ukupno 152 osobe. Među osobama koje su koristile usluge savjetovanja sve su bile punoljetne osobe. Većinom se radilo o ženama (92,7%), u dobi između 30 i 50 godina, dok su u 7,3% slučajeva bili muškarci. Ukupno je održano 903 savjetovanja. Naglašavamo da je ovo jedino savjetovalište na području grada koje pruža usluge žrtvama seksualnog nasilja.

Udio korisnika koji imaju prebivalište na području Grada Zagreba iznosi 60%, a ostalo su osobe iz drugih područja Republike Hrvatske te jedna osoba strani državljanin/ka.

Prema stupnju obrazovanja, većina osoba ima završenu srednju školu (70,1%), a nepoznatog stupnja obrazovanja je 19,7% osoba. Obzirom na radni status, u stalnom radnom odnosu je 53%, a nezaposlenih 20,3%, u mirovini je 1,3%, školuje se 13,3%, a nepoznati radni status je u 12,4% slučajeva.

Prema bračnom statusu najviše korisnika/ca savjetovališta su samci (33,3%), u braku živi 23,7%, razvedeno je 6,8%, u vezi je 30,2%, dok je 6% slučajeva nepoznatog bračnog statusa.

Obzirom na oblik savjetovanja ukupno je 56,3% bilo telefonsko savjetovanje, 29,5% osobno te 14,2% savjetovanje putem e-maila/chata. Vežano uz vrstu savjetodavne pomoći, svi korisnici koristili su kombinaciju različitih vrsta savjetovanja. U 90,9% slučajeva savjetovalištu su se obraćali radi nasilja, u 7,8% slučajeva razlog obraćanja savjetovalištu bilo je traženje informacija te u 1,3% nešto drugo.

Kada je vrsta problema bila nasilje u 24,1% slučajeva radilo se o obiteljskom nasilju, u 17% slučajeva bilo je nasilje među partnerima te u 36,9% radilo se o drugim kategorijama nasilja.

Prema vrsti nasilja u ovom savjetovalištu dominira kombinirano nasilje 97,1%, a ostalo se odnosi na 95,2% psihičko nasilje, 82,7% fizičko nasilje, 78,6% seksualno nasilje i u 23% ekonomsko nasilje.

Vežano uz trajanje nasilja u 46,8% slučajeva radi se o kontinuiranom nasilju, u 23,2% nasilje se dogodilo jednom, 28,3% nekoliko puta i 1,7% nepoznatog trajanja. Udio neprijavljenog nasilja iznosi 50%, a u slučajevima prijavljivanja nasilja nepoznato je kojim službama je nasilje prijavljeno.

Kod odnosa s počiniteljem nasilja u 10% slučajeva kao počinitelj se javlja sadašnji partner-ica/suprug-a, te u 23,4% slučajeva bivši partner-ica/suprug-a, u 10% slučajeva drugi član obitelji, u 3,4% roditelj, u 0,7% dijete, u 6,7% poznanik, u 12,2% nadređena osoba, u 13,5% prijatelj, u 3,4% slučajeva nepoznata osoba te u 18,9% netko drugi.

UDRUGA „B.a.B.e.“ – Budi aktivna. budi emancipiran.

Analiza podataka o savjetovalištu u 2018.:

Usluge savjetovališta Udruge „B.a.b.e.“ u 2018. koristilo je ukupno 1701 osoba. Među osobama koje su koristile usluge savjetovanja sve su bile punoljetne osobe, 90% čine žene prosječne dobi između 30 i 50 godina (53,7%). Prebivalište na području Grada Zagreba ima 62,6% korisnika, 36,7% ih ima prebivalište na području Republike Hrvatske, a 12 osoba su strani državljani (0,7%).

U većini slučajeva radi se o osobama srednje stručne spreme (49,9%), višu i visoku stručnu spremu ima 31,8% korisnika, 8,5% nema završenu osnovnu školu ili ima završenu osnovnu školu, dok je 9,8% nepoznato ili su studenti. Većinom su osobe u stalnom radnom odnosu (49,3%), nezaposleni (bez prihoda) je 28,9%.

Ukupno 47% korisnika živi u bračnoj zajednici, 4,5% živi u izvanbračnoj zajednici, 21% čine razvedene osobe, 2,9% je u postupku brakovrazvoda, 16% su samci te 4,6% udovci/udovice. Pruženo je ukupno 2185 usluga savjetovanja (od čega 42,5% telefonskog, 47,3% osobnog, te 10,2% elektronskog savjetovanja). Prema vrsti realiziranih savjetovanja 6,2% odnosilo se na psihološko savjetovanje te 93,8% bilo je pravno savjetovanje.

Prema vrsti savjetodavne pomoći, ukupno se 93,8% odnosilo na pravno savjetovanje, 6,2% na psihološko, zatim 42,5% telefonsko savjetovanje, 47,3% osobno savjetovanje i 10,2% savjetovanje putem emaila/chata. Najčešći razlog obraćanja savjetovalištu odnosio se na traženje informacija s 59,5%, radi nasilja savjetovalištu se obratilo 38,4%, dok je kod 2,1% slučajeva neki drugi razlog obraćanja savjetovalištu. Kada je vrsta problema bilo nasilje u 61,9% slučajeva radilo se o nasilju u obitelji, u 9,9% nasilju među partnerima i u vezi, u 18,9% nasilju od strane bivših supružnika ili partnera, u 1,6% nasilju na radnom mjestu te o drugim oblicima nasilja.

Prema vrsti nasilja 11,5% se odnosilo na fizičko nasilje, 25,8% psihičko nasilje, 20,2% ekonomsko nasilje, 33,2% kombinaciju različitih vrsta nasilja, 6,8% seksualno nasilje i 2,5%.

Vezano uz trajanje nasilja, u 90,1% slučajeva radilo se o kontinuiranom nasilju, u 8,7% slučajeva o jednokratnom nasilju, ostalo su nepoznati podaci. Udio neprijavljenog nasilja je 37,9%, a kada je ono prijavljeno služba kojoj je najčešće prijavljivano nasilje je policija (41,2%). Obzirom na odnos s počiniteljem nasilja u 62,1% slučajeva kao počinitelj se javlja sadašnji suprug-a/partner-ica, a u 18,9% bivši suprug-a/partner-ica, u 3,1% dijete, 4,7% roditelj, u 2,2% slučajeva drugi član obitelji, u 3% slučajeva poznanik/susjed, u 1,6% nadređena osoba, u 0,3% nepoznata osoba te u 4,1% netko drugi.

UTROŠENA SREDSTVA IZ PRORAČUNA GRADA ZAGREBA: ukupno 4.136.767,22 kuna

- Putem Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom financirana je djelatnost Doma „ Duga – Zagreb“ s ciljem pružanja usluga privremenog smještaja i psihosocijalne pomoći osobama na smještaju s **3.084.437,55 kuna**
- Djelatnost savjetovališta za žrtve nasilja u obitelji Doma „ Duga – Zagreb“ financirana je s **187.329,67 kuna**
- putem Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom: Udruga „Autonomna ženska kuća Zagreb“ – Žene protiv nasilja nad ženama, program „Sklonište i savjetovalište za žene i djecu koja su preživjele partnersko nasilje“ ukupno **560.000,00 kuna**, Udruga „Ženska pomoć sada – SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja“, Institucionalna podrška, ukupno **185.000,00 kn**,

- Udruga „B.a.B.e.“ Budi aktivna. Budi emancipiran.; Pravna i psihosocijalna pomoć žrtvama nasilja i drugim socijalno ugroženim skupinama; **60.000,00 kn** i Udruga „Ženska soba – Centar za seksualna prava“, program „Centar za žrtve seksualnog nasilja“ ukupno **60.000,00 kn**

Mjera 2.

Osigurati stambeno zbrinjavanje djece i odraslih osoba žrtava nasilja u obitelji

Nositelj: Gradski ured za imovinsko-pravne poslove i imovinu Grada

Sunositelj: Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom

Važno je naglasiti da je Grad Zagreb prva lokalna zajednica u Republici Hrvatskoj koja je Odlukom o najmu stanova (Službeni glasnik Grada Zagreba 22/09, 3/12, 15/12 i 22/13) uvela posebno pravo (izvan liste reda prvenstva) na stambeno zbrinjavanje žrtava obiteljskog nasilja. Na temelju navedene odluke Grad Zagreb stambeno zbrinjava građane dodjelom stanova u najam prema Konačnoj listi reda prvenstva te izvan Liste reda prvenstva uz obrazloženo mišljenje nadležnih gradskih ureda na osnovi kojih se rješavaju stambena pitanja osoba - obitelji koje se nalaze u iznimno teškom socijalno-zdravstvenom položaju: osoba s utvrđenim 100%-tnim tjelesnim oštećenjem, osoba sa statusom hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i **osoba koje su žrtve obiteljskog nasilja**. Odsjek za stambeno zbrinjavanje u Odjelu za stanove i stambeno zbrinjavanje, Gradskog ureda za imovinsko-pravne poslove i imovinu Grada prema dostavljenim obrazloženim mišljenjima o socijalno-zdravstvenim uvjetima života, kojima Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom inicira stambeno zbrinjavanje obitelji/žrtava obiteljskog nasilja obavlja provjeru ispunjavaju li osobe/obitelji žrtve obiteljskog nasilja kumulativno sve Odlukom o najmu propisane uvjete za najam gradskog stana. Obavljaju se terenski očevidi i prethodne provjere uvjeta stanovanja i priprema predmete za razmatranje na sjednicama Povjerenstava za davanje stanova u najam koje predlaže gradonačelniku stambeno zbrinjavanje žrtava obiteljskog nasilja (ovisno o raspoloživom broju stambenih jedinica).

Tijekom 2018. godine u Gradskom uredu za imovinsko-pravne poslove i imovinu Grada zaprimljeno je 8 obrazloženih mišljenja Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom o potrebi stambenog zbrinjavanja osoba/obitelji sa statusom žrtve obiteljskog nasilja. U 2018. Grad Zagreb je stambeno zbrinuo 9 osoba/obitelji sa statusom žrtve obiteljskog nasilja. Sveukupno je u razdoblju 2012. - 2018. zbrinuto 83 osoba/obitelji sa statusom žrtve obiteljskog nasilja.

Pokazatelji uspješnosti:

- ✓ Vođenje posebne evidencije o podnositeljima zahtjeva za stambeno zbrinjavanje žrtava obiteljskog nasilja te o stambenom zbrinjavanju istih
- ✓ Izrađeno 8 obrazloženih mišljenja Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom o potrebi stambenog zbrinjavanja osoba/obitelji sa statusom žrtve obiteljskog nasilja
- ✓ Stambeno zbrinuto 9 osoba/obitelji sa statusom žrtve obiteljskog nasilja

UTROŠENA SREDSTVA IZ PRORAČUNA GRADA ZAGREBA

- ✓ Aktivnosti su se provodile u okviru redovne djelatnosti nadležnog gradskih ureda

Mjera 3.

Osigurati dostupnost stručne pomoći i podrške djeci i mladima traumatiziranim nasiljem u obitelji

Nositelji: Gradski ured za zdravstvo, Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom
Sunositelji: ustanove zdravstvenog sustava i sustava socijalne skrbi, Poliklinika za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba, Dom "Duga-Zagreb", organizacije civilnog društva

OPIS PROVEDENIH AKTIVNOSTI

Gradski ured za zdravstvo izvještava da se ova mjera provodi u **Poliklinici za zaštitu djece i mladih grada Zagreba** kao zdravstvenoj ustanovi gdje je stručna pomoć i podrška dostupna svoj djeci i mladima uz uputnicu liječnika opće/obiteljske medicine nad kojima se provodi multidisciplinarna dijagnostička obrada te se nakon toga preporuča adekvatan tretman.

Pokazatelji uspješnosti:

- ✓ sveukupno 1485 nove djece (otvorenih medicinskih kartona) te 1541 pacijent koji je u ustanovu prvi put došao prijašnjih godina, a u 2018. je nastavljen neki oblik dijagnostičkog i tretmanskog rada s djecom i njihovim roditeljima/skrbnicima - ukupno 3026 djece

Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom redovno osigurava sredstva za rad Doma za djecu i odrasle – žrtve obiteljskog nasilja „Duga – Zagreb“ te Centra za pružanje usluga u zajednici „Luka Ritz“ koji osiguravaju stručnu pomoć i podršku djeci i mladima traumatiziranim nasiljem u obitelji.

Dom za djecu i odrasle – žrtve obiteljskog nasilja „Duga – Zagreb“ je tijekom 2018. godine dobio na korištenje novi gradski prostor za rad Savjetovališta u zapadnom dijelu grada. Na taj način povećat će se dostupnost usluge savjetovanja za građane jer su, uz postojeći prostor za rad Savjetovališta u istočnom dijelu grada (Ninska 10/2, Sesvete), počele pripreme za adaptaciju preuzetog prostora u Ozaljskoj 93. Početak rada Savjetovališta u Ozaljskoj ulici očekuje se u prvoj polovici 2019. godine. Sve osobe koje su se javile u Savjetovalište tijekom 2018. godine trebale su pomoć zbog obiteljskog nasilja (100%) te je to jasan pokazatelj specijaliziranog rada. S obzirom da je u 2018. godini, u odnosu na period od 2015. godine do 2017. godine, vidljiv porast broja korisnika od gotovo 50%, (2017.-707 savjetovanja; 2018.-1044 savjetovanja) nakon provedene medijske kampanje, smatramo da je bitno kontinuirano raditi na "vidljivosti" savjetovališta kako bi si žrtve obiteljskog nasilja osvijestile situaciju u kojoj se nalaze i potakle da zatraže pomoć.

Pokazatelji uspješnosti:

- ✓ Prikazani u Mjeri br. 1.

Centar za pružanje usluga u zajednici „Luka Ritz“ ustanova je socijalne skrbi čiji je osnivač Grad Zagreb, a koja je započela s radom 2017. godine. Centar je nastao iz potrebe za sustavnom, sveobuhvatnom skrbi o djeci i mladima u riziku i djeci s razvijenim problemima u ponašanju. Centar je tijekom 2018. godine proveo sljedeće aktivnosti: timska obrada

korisnika/usluga inicijalne procjene, usluge savjetovanja i pomaganja (telefonsko i online savjetovanje, savjetovanje i pomaganje – individualno i grupno) te individualnu i grupnu psihosocijalnu podršku. Uz te usluge, provedeni su i programi: trening jačanja socijalne i emocionalne kompetencije mladih, „Družim se i učim“ – Program pomoći i podrške u učenju, „Kreativno cooliranje“ – Program kreativnog načina provođenja slobodnog vremena. Tijekom ljetnih školskih praznika organizirani su i program kreativnog provođenja slobodnog vremena u okviru kojega su organizirani različiti sadržaji za djecu i mlade, a prilikom čega su korištene kreativne tehnike, tehnike dramske metode, tematske aktivnosti i zabavni sadržaj. U izvođenju programa sudjelovali su djelatnici stručnog tima te volonteri.

Pokazatelji uspješnosti:

- ✓ Ukupan broj korisnika usluga je 474
- ✓ Centar također pruža usluge i za vanjske korisnike koje čine volonteri, studenti, učenici (u organizaciji škola), stručni suradnici i dr., a kojima su pružene usluge kroz predavanja, radionice, supervizije te studentsku praksu. Broj korisnika navedenih usluga je 203.
- ✓ Ukupan broj korisnika je 677 korisnika kojima je tim sastavljen od psihologa, socijalnih pedagoga, socijalnog radnika te volontera različite dobi i struka pružio 2963 različite usluge
- ✓ Napravljeno 11 timskih obrada čime je obuhvaćeno 30 korisnika kroz 120 dolazaka
- ✓ Napravljeno 476 usluga inicijalne procjene
- ✓ Telefonsko i online savjetovanje - 210 pruženih usluga
- ✓ U individualno savjetovanje bilo je uključeno 233 korisnika koji su ostvarili ukupno 1544 dolazaka.
- ✓ Savjetovanje i pomaganje – grupno/ organizirano je pet grupa za roditelje: grupa podrške u roditeljstvu za majke (1), grupa podrške u roditeljstvu za očeve (1) te grupe za odgojno usmjeravanje roditelja (3). U grupe se uključilo 26 korisnika koji su ostvarili ukupno 92 dolaska kroz 26 susreta.
- ✓ Psihosocijalna podrška – individualno - ostvarena 101 usluga
- ✓ Organizirano pet grupa različitih tematika: trening asertivnosti (1), socijalizacijska grupa (2) i strukturirani psihosocijalni tretman za unapređenje socijalnih vještina (2). U grupe se uključio 41 korisnik koji su ostvarili ukupno 280 dolazaka kroz 45 grupnih susreta.
- ✓ Trening jačanja socijalne i emocionalne kompetencije mladih - tijekom 2018. godine započela su dva ciklusa radionica u prostorijama Centra - grupa za prorađu vršnjačkog nasilja i strukturirani psihosocijalni tretman za unapređenje socijalnih vještina za srednjoškolce u sklopu kojih je uključeno 11 djece koji su ostvarili ukupno 24 dolaska tijekom 5 grupnih susreta
- ✓ „Družim se i učim“ – Program pomoći i podrške u učenju tijekom 2018 godine u ovaj program uključilo se 39 djece i 37 volontera koji su ostvarili 622 sata pomoći u učenju.
- ✓ „Kreativno cooliranje“ – Program kreativnog načina provođenja slobodnog vremena- održano je 18 radionica u koje se uključilo 23 djece

Udruga „**Autonomna ženska kuća Zagreb**“ tj. zaposlenice skloništa radile su s devetero djece na smještaju. Rad s djecom uključivao je individualni i grupni rad. Individualni rad provodio se putem savjetovanja čija je svrha da djeca prihvate svoje osjećaje, prorade vlastita traumatska iskustva i odbace osjećaj krivnje za ponašanje odraslih osoba u njihovom životu. Individualni rad s djecom uključivao je i podršku u izvršavanju školskih obaveza. Grupni rad s djecom radnice skloništa su provodile koristeći sljedeće tehnike rada: dramska improvizacija,

plesno i glazbeno izražavanje, igre opažanja i opuštanja, rad na poboljšanju komunikacijskih i socijalnih vještina.

Pokazatelji uspješnosti:

- ✓ 263 radionice s djecom, a od toga 87 dramsko-pedagoških, 99 razvoj socijalnih vještina te 77 kreativno-edukativnih radionica
- ✓ 378 individualnih tretmana s djecom: 52 ranih intervencija u razvoju, 119 podrška u školskim obavezama, 106 prorade traume te 101 savjetovanje i podrška
- ✓ Održane su 21 grupne radionice za majke i 126 individualnih savjetovanja s majkama

UTROŠENA SREDSTVA IZ PRORAČUNA GRADA ZAGREBA: ukupno 4.196.286,60 kuna

- Putem Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom osigurano je **1.484.218,60 kuna** za rad Centra za pružanje usluga u zajednici „Luka Ritz“ i **50.000,00 kuna** za udrugu „Autonomna ženska kuća Zagreb“
- Sredstava za Dom „Duga- Zagreb“ prikazana su u Mjeri 1.
- Putem Gradskog ureda za zdravstvo za rad Poliklinika za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba **2.662.068,00 kuna**.

Mjera 4.

Osigurati podršku žrtvama nasilja u obitelji nakon izlaska iz skloništa

Nositelji: Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom

Sunositelji: Dom "Duga - Zagreb", Poliklinika za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba, organizacije civilnog društva koje vode skloništa i savjetovališta za žrtve nasilja, Centar za socijalnu skrb Zagreb

Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom redovno osigurava sredstva za rad Doma za djecu i odrasle – žrtve obiteljskog nasilja „Duga – Zagreb“ i organizacije civilnog društva koje pružaju podršku žrtvama nasilja u obitelji nakon izlaska iz skloništa. Tijekom zadnjeg kvartala 2018. godine u suradnji s Inozemnim uredom Grada Beča u Gradu Zagrebu započete su pripremne radnje radi održavanja panela predstavnika Grada Beča i Grada Zagreba na temu podrške žrtvama nasilja nakon izlaska iz skloništa te razmjene iskustava u tom području.

Dom za djecu i odrasle – žrtve obiteljskog nasilja „Duga – Zagreb“ izvještava da postupak podrške žrtvama nakon izlaska iz skloništa započinje dok smještaj još traje. Obavlja se karijerno savjetovanje što uključuje edukaciju o načinima pisanja ponuda za posao, kako se predstaviti poslodavcu, traženju posla on-line, pružanje psihološke podrške i logističke potpore za najam budućeg stana. Svim korisnicama nakon izlaska daje se letak s kontaktima i osnovnim uputama što ako se ponovo dogodi nasilje prema njima bez obzira je li od istog partnera ili nekog drugog. Upućuju se da se nakon izlaska iz skloništa javljaju češće savjetodavcima u Savjetovalištu, da im jave kako su i treba im li nešto. Tijekom 2019. godine planira se uvesti nova aktivnost, a to je nazivanje žrtava koje su izašle iz skloništa radi provjere gdje su i kako im je i to 1 mjesec, 3 mjeseca i 6 mjeseci nakon izlaska. Na taj način prikupit će se uvidi što se događa sa žrtvama nakon izlaska te koliko su one spremne ili nisu spremne javiti se na te pozive, tj. da li su dostupne ili nedostupne.

Pokazatelji uspješnosti:

- ✓ Osmišljena podrška za žrtve koje izlaze iz skloništa
- ✓ Prikupljen namještaj i oprema za 3 korisnice koje su izašle iz skloništa u Domu „ Duga – Zagreb“
- ✓ Priprema aktivnosti praćenja korisnika koji izlaze iz skloništa u Domu „ Duga – Zagreb“

Poliklinika za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba pruža podršku žrtvama nasilja u obitelji nakon izlaska iz skloništa koja se provodi kroz adekvatne oblike tretmana i savjetovanja u koje se uključuju djeca i njihovi skrbnici, osobito roditelj koji sam bio žrtva nasilja te se radi na jačanju roditeljskih kapaciteta.

U izvršenju ove mjere sudjeluje i **Centar za socijalnu skrb Zagreb** čiji stručni radnici kroz svoje redovne radne aktivnosti pružaju podršku žrtvama nasilja u obitelji nakon izlaska iz skloništa (savjetovanje, psihosocijalna podrška, prava – novčane pomoći i usluge temeljem Zakona o socijalnoj skrbi (NN, 157/13, 152/14, 99/15, 52/16, 16/17, 130/17)), a čija je podrška poticaj u osamostaljivanju i uspješnoj socijalnoj integraciji.

Udruga „**Autonomna ženska kuća Zagreb**“ izvještava da tijekom boravka u skloništu radnice pripremaju žene na samostalan život nakon izlaska putem savjetovanja i podrške, informiranja o njihovim pravima te posredovanja pri nalaženju posla. Nijedna žena se nije vratila počinitelju nasilja što predstavlja iznimnu uspješnost programa. Nakon izlaska iz skloništa radnice su u kontaktu sa ženama te im pružaju pomoć i podršku. Također, udruga im putem odvjetnice i psihologinje pruža besplatno pravno savjetovanje i psihološku podršku prema potrebi, a odvjetnica ih i dalje nastavlja zastupati na sudovima prema potrebi.

Pokazatelji uspješnosti:

- ✓ 7 žena žrtava nasilja smještenih u skloništu uključeno u podršku
- ✓ 448 posredovanja između žrtava nasilja u obitelji i relevantnih institucija
- ✓ 108 psiholoških savjetovanja
- ✓ 363 prava savjetovanja

Udruga „**ŽENSKA SOBA** „ – **Centar za seksualna prava** navodi da u samo savjetovalište za žrtve seksualnog nasilja dolazi 15 % korisnika. Najčešće su to osobe koje koriste uslugu psihoterapije gdje se radi prorada teških i često dugogodišnjih trauma proizašlih iz dugogodišnjeg seksualnog nasilja u djetinjstvu, dugogodišnjeg seksualnog nasilja u partnerskom odnosu, potpunog ili značajnog izostanka podrške okoline i zajednice u slučajevima seksualnog nasilja, kumulativnih trauma vezanih i uz druge aspekte životnog iskustva.

UTROŠENA SREDSTVA IZ PRORAČUNA GRADA ZAGREBA

- Redovna sredstva navedenih ustanova i udruga

Mjera 5.

Planirati i programirati zapošljavanje žrtava nasilja u obitelji

Nositelj: Hrvatski zavod za zapošljavanje - Regionalni ured Zagreb

Sunositelji: Gradski ured za gospodarstvo, energetiku i zaštitu okoliša, poslodavci

OPIS PROVEDENIH AKTIVNOSTI

Hrvatski zavod za zapošljavanje - Regionalni ured Zagreb izvještava da je tijekom 2018. godine održana prezentacija mjera aktivne politike zapošljavanja nezaposlenim osobama žrtvama obiteljskog nasilja i iste su individualno informirane. Održane su radionice za dugotrajno nezaposlene osobe i aktivacijski program. Održane su prezentacije mjera aktivne politike zapošljavanja za poslodavce u cilju zapošljavanje ove ciljane skupine. Održana je manifestacija „Dani poslova u turizmu i speed dating za zapošljavanje u djelatnosti trgovine i ugostiteljstva i turizmu. Redovito se sa žrtvama nasilja u obitelji obavljaju individualna savjetovanja i konzultacije te posredovanje pri zapošljavanju

Pokazatelji uspješnosti:

- ✓ Iz evidencije nezaposlenih osoba zaposlene su 43 osobe žrtve obiteljskog nasilja, od čega tri kroz mjeru aktivne politike zapošljavanja - javni rad i potpora za zapošljavanje.;
- ✓ Održano je preko 10 prezentacija mjera aktivne politike zapošljavanja za poslodavce u cilju zapošljavanja ove ciljane skupine na kojima je bilo prisutno oko 200-tinjak poslodavaca
- ✓ Dvije osobe iz ove ciljane skupine sudjelovale su na radionici za dugotrajno nezaposlene i jedna osoba na radionici aktivacijskog programa
- ✓ Jedna osoba žrtva obiteljskog nasilja završila je osposobljavanje za pekara kroz mjere aktivne politike zapošljavanja
- ✓ Obavljeno je preko 300-tinjak individualnih savjetovanja i konzultacija s nezaposlenim osobama žrtvama obiteljskog nasilja te posredovanje pri zapošljavanju

Gradski ured za gospodarstvo, energetiku i zaštitu okoliša navodi da u Programu poticanja razvoja obrta, malog i srednjeg poduzetništva nisu posebno naglašene mjere i aktivnosti žrtava nasilja u obitelji. Kroz suradnju s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje – Regionalni ured Zagreb indirektno sudjeluju u pomaganju žrtvama nasilja u obitelji na način da se mogu putem istog javiti na edukaciju koja se provodi u Plavom uredu u Zagrebačkom inovacijskom centru te time postaju konkurentniji na tržištu rada. Na taj način se mogu lakše zapošljavati kod poslodavaca, ali i uključiti u neku ponuđenu mjeru Programa poticanja razvoja obrta, malog i srednjeg poduzetništva

UTROŠENA SREDSTVA IZ PRORAČUNA GRADA ZAGREBA

- ✓ Redovne aktivnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje - Regionalni ured Zagreb i Gradskog ureda za gospodarstvo, energetiku i zaštitu okoliša

Mjera 6.

Poticati poslodavce na zapošljavanje žrtava nasilja u obitelji

Nositelj: Hrvatski zavod za zapošljavanje - Regionalni ured Zagreb

Sunositelji: Gradski ured za gospodarstvo, energetiku i zaštitu okoliša, poslodavci

Hrvatski zavod za zapošljavanje - Regionalni ured Zagreb tijekom 2018. godine organizirao je održavanje prezentacije poslodavcima o mogućnosti i prednostima zapošljavanja

nezaposlenih osoba žrtava nasilja u obitelji. Održana je radionica za samozapošljavanje nezaposlenih osoba žrtava nasilja u obitelji. Održana je manifestacija „Dani poslova u turizmu“ gdje su se osobe mogle same predstaviti potencijalnim poslodavcima te dva speed datinga za zapošljavanje u djelatnosti trgovine i ugostiteljstva i turizmu.

Pokazatelji uspješnosti:

- ✓ Presentacija poslodavcima o mogućnostima i prednostima zapošljavanja žrtava nasilja u obitelji
- ✓ Radionica za samozapošljavanje nezaposlenih osoba žrtava nasilja u obitelji
- ✓ Manifestacija „Dani poslova u turizmu“ te dva speed datinga za zapošljavanje i predstavljanje potencijalnim poslodavcima

UTROŠENA SREDSTVA IZ PRORAČUNA GRADA ZAGREBA

- ✓ Redovne aktivnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje - Regionalni ured Zagreb i Gradskog ureda za gospodarstvo, energetiku i zaštitu okoliša

Mjera 7.

Jačanje suradnje između Hrvatskog zavoda za zapošljavanje - Regionalnog ureda Zagreb i skloništa i savjetovališta za žrtve nasilja u obitelji radi pripreme za zapošljavanje i poboljšanja zapošljavanja žrtava nasilja u obitelji

Nositelji: Hrvatski zavod za zapošljavanje - Regionalni ured Zagreb

Sunositelji: Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, Gradski ured za gospodarstvo, energetiku i zaštitu okoliša, poslodavci, organizacije civilnog društva

Hrvatski zavod za zapošljavanje - Regionalni ured Zagreb tijekom 2018. godine provodio je kontinuiranu suradnju između savjetnika za zapošljavanje/koordinatora za nezaposlene žrtve nasilja u obitelji sa skloništim i savjetovalištim za iste. Provođeno je informiranje nezaposlenih osoba o slobodnim radnim mjestima na tržištu rada, stručna podrška pri prijavi za posao te posredovanje pri zapošljavanju.

Pokazatelji uspješnosti:

- ✓ Suradnja na dnevnoj razini prema potrebi ciljne skupine – žrtava nasilja u obitelji
- ✓ Kontinuirano informiranje nezaposlenih osoba žrtava obiteljskog nasilja o slobodnim radnim mjestima, mogućnostima zapošljavanja uz korištenje mjera aktivne politike zapošljavanja i uključivanje u obrazovanje u suradnji sa predstavnicima skloništa i savjetovališta za žrtve obiteljskog nasilja
- ✓ U prosjeku je tijekom 2018. godine mjesečno u evidenciji bilo 60-ak nezaposlenih osoba žrtava obiteljskog nasilja.

Udruga „Autonomna ženska kuća Zagreb“ izvještava da su radnice Skloništa i Savjetovališta pružale ženama pomoć i podršku prilikom pronalaska zaposlenja. Ova aktivnost uključuje komunikaciju s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje, pomoć u pisanju životopisa, pomoć i podrška prilikom usvajanja novih vještina (komunikacijske i prezentacijske vještine, služenje računalom i internetom).

Pokazatelji uspješnosti:

- ✓ Ostvareno ukupno 448 posredovanja s relevantnim institucijama, a od toga 48 posredovanja s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje

UTROŠENA SREDSTVA IZ PRORAČUNA GRADA ZAGREBA

- ✓ Redovne aktivnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje - Regionalni ured Zagreb i Gradskog ured za gospodarstvo, energetiku i zaštitu okoliša,

III. PSIHOSOCIJALNI TRETMAN POČINITELJA NASILJA U OBITELJI

Mjera 1.

Kontinuirano osiguravati financijska sredstva za provođenje psihosocijalnog tretmana izvan zdravstvenih ustanova

Nositelj: Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom

Sunositelji: pravne i fizičke osobe ovlaštene za provedbu psihosocijalnog tretmana

OPIS PROVEDENIH AKTIVNOSTI

Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom kontinuirano osigurava sredstva za provođenje psihosocijalnog tretmana počinitelja nasilja u obitelji domu socijalne skrbi čiji je osnivač Grad Zagreb tj. Domu za djecu i odrasle žrtve obiteljskog nasilja „Duga - Zagreb“ te je redovito praćen utrošak sredstava namijenjenih provedbi aktivnosti. Uzevši u obzir posljednje Izvješće o provedbi mjera i aktivnosti za 2016. godinu iz Zagrebačke strategije zaštite od nasilja u obitelji za razdoblje od 2011. do 2016. godine kada je osigurano 693.454,82 kn zamjetno je povećanje sredstava u iznosu od 34 % odnosu na 2018. godinu.

Pokazatelji uspješnosti:

- ✓ Osigurana financijska sredstva za provođenje psihosocijalnog tretmana
- ✓ Redovito praćenje utroška osiguranih sredstava

UTROŠENA SREDSTVA IZ PRORAČUNA GRADA ZAGREBA: ukupno 929.136,86 kuna

- ✓ Putem Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom izdvojeno je **929.136,86 kuna** za provedbu mjere

Mjera 2.

Provoditi psihosocijalni tretman počinitelja nasilja u obitelji izvan zdravstvenih ustanova

Nositelj: Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, Dom "Duga-Zagreb", pravne i fizičke osobe ovlaštene za provedbu psihosocijalnog tretmana

OPIS PROVEDENIH AKTIVNOSTI

Od svibnja 2009. **Dom „Duga – Zagreb“** ima odobrenje za verificirano provođenje psihosocijalnog tretmana počinitelja nasilja u obitelji. Ova ustanova provodi psihosocijalni tretman počinitelja nasilja u obitelji na izdvojenoj lokaciji, uz financijsku podršku Grada Zagreba (Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom) te u suradnji s Državnim odvjetništvom i prekršajnim sudovima. Tretman se odvija svakodnevno u dvije smjene na izdvojenoj lokaciji ustanove. Tijekom 2018. godine u ustanovu je upućeno ukupno 128 počinitelja/ica nasilja u obitelji. Od ukupnog broja upućenih korisnika 77,5 % su muškarci. Prosječna dob korisnika tretmana je približno 36 godina, od čega najstariji ima 70 godina, a najmlađi 16 godina. Većini korisnika je mjera izrečena prvi puta, svega su 4 upućena

počinitelja kojima je mjera izrečena po drugi put, dva od navedenih korisnika su već ranije završili tretman, ali su ponovili nasilje, a dvoje nisu bili niti uključeni u grupni dio tretmana iz razloga odustajanja odnosno mentalnog oštećenja. Podaci o socioekonomskim pokazateljima upućenih korisnika jasno prezentiraju strukturu korisnika prema obrazovnom, radnom i obiteljskom statusu. Najveći broj korisnika je sa srednjom stručnom spremom (82 korisnika), a 60 korisnika je u kategoriji zaposlenih osoba. U kategoriji obiteljskog statusa prevladavaju korisnici koji su u bračnoj ili izvanbračnoj zajednici (70 korisnika). Svakako nije zanemariv broj korisnika u statusu „samci“ što je uglavnom posljedično vezano uz činjenicu kako je upućen značajan broj počinitelja koji su mlađi punoljetnici. Slijedom navedenog, uočena je značajna povezanost gore navedenog broja mladih počinitelja s činjenicom kako su počinili nasilje u obitelji na štetu roditelja s kojima žive ili drugih članova obitelji.

Prevladava kombinirano nasilno ponašanje kod većine upućenih korisnika, uglavnom se radi o kombinaciji psihičkog i fizičkog zlostavljanja. Zanimljiv je podatak kako je skoro trećina od ukupnog broja korisnika upućena zbog nasilnog ponašanja iz spektra koji opisujemo kao psihičko zlostavljanje. U odnosu na 2017.g. značajno je smanjen broj korisnika odbijenih u postupku procjene. Na osnovu navedenih kriterija ukupno 20 počinitelja nasilja u obitelji procijenjeni kao neprimjereni za uključivanje u grupni ili individualni tretman, od čega su 3 počinitelja odustalo svojom voljom (neodazivanje na termin individualnih susreta). Ukupan broj uključenih u tretman iznosi 70 počinitelja, koji su tijekom 2018.g. bili uključeni u 7 grupa (od kojih su 2 u tijeku). Također, kroz 2018. godinu iz razloga nemogućnosti pohađanja grupnog tretmana, troje počinitelja uključeno u individualni tretman. Od 70 počinitelja koji su uključeni u tretman, 39 počinitelja završilo je tretman s različitim stupnjevima uspješnosti, a iz razloga neredovitog pohađanja ili odustajanja 16 počinitelja je isključeno iz tretmana. 14 počinitelja je aktualno uključeno u grupni i 1 u individualni tretman, a koje su počele s radom u 2018. i završavaju tijekom siječnja 2019.godine. Važno je naglasiti kako je od ukupnog broja (70) uključenih u tretman 37 počinitelja koji su upućeni tijekom 2017. godine, a završili tretman u 2018. Dakle, od upućenih u 2018. godini uključeno je u tretman ukupno 33 počinitelja od kojeg broja je u tijeku 15 uključenih u grupni/ individualni tretman.

Tijekom siječnja i veljače 2018. završile su s radom 3 grupe (26) počinitelja koje su počele tijekom 2017., a koje nisu vidljive u donjoj tablici. Od njih 26 samo jedan počinitelj je ocijenjen kao neuspješan. Podaci o navedenim počiniteljima uključeni su u evaluacijski dio, tako da su, uz 39 počinitelja, analizirani su i podaci za 26 počinitelja koji su završili početkom 2018.

Pokazatelji uspješnosti:

Procjena uspješnosti	Broj	Postotak (%)	Od toga žene	Od toga muškarci
Uspješno završio i potpuno usvojio nenasilne obrasce	14	10,9 %	6	8
Uspješno završio i djelomično usvojio nenasilne obrasce ponašanja	23	18,0%	5	18
Redovito pohađao, nedovoljno usvojio nenasilne obrasce ponašanja	2	1,6%	0	2
Neredovito pohađao i stoga isključen iz grupe	3	2,3%	0	3
U tijeku	15	11,7%	3	12
Odustali/Isključeni	13	10,2%	4	9
UKUPNO	70	100	17	53

- ✓ Evaluacija tretmana provodi se na dva nivoa - prvi nivo odnosi se na procjenu od strane polaznika tretmana koju pisanim putem izražavaju na zadnjem grupnom (ili individualnom) susretu, kao i kontaktom sa žrtvama odmah po završetku tretmana. Drugi nivo je procjena nakon šest mjeseci od završetka tretmana na osnovu kontakta s počiniteljem i žrtvom.
- ✓ Evaluacija se odnosi na 65 osoba koji su tretman završili tijekom 2018. godine, od toga broja 26 osoba je uključeno u grupni tretman 2017., a završili su tijekom 2018.
- ✓ Evaluacija od strane polaznika - većina polaznika sudjelovanje u tretmanu ocjenjuje korisnim, 26 njih smatra ga u potpunosti korisnim, 35 kao uglavnom korisnim i 4 kao djelomično korisnim, a niti jedan polaznik ne ocjenjuje sudjelovanje kao nekorisno. Na pitanje je li došlo do promjena tijekom tretmana 33 daju odgovor „da“, 29 odgovara „djelomično“ i 3 da nije došlo do nikakve promjene. Na pitanje da li je nešto drugo utjecalo na promjene, a nije dio tretmana 30 polaznika odgovara da ništa drugo nije utjecalo, a 35 polaznika navodi kako su činjenice kao razvod braka, pohađanje tretmana istovremeno s partnerom/icom, protok vremena dijelom utjecali na promjene. Najčešće promjene na osobnom nivou koje utječu na kvalitetu obiteljskog života, a posljedično vezane za tretman su promjene u smislu bolje samokontrole, komunikacije, rješavanja sukoba (navode kako se bolje osjećaju, vraćaju u „normalu“, optimističniji, manje eksplozivni, bolje se kontroliraju, smirenije gledaju na probleme, više razgovaraju, jasnije izraze ljutnju i slično). Najveću korist za postizanje osobnih promjena u okviru samog procesa tretmana polaznici nalaze u radu na osobnom iskustvu, aktivnom vježbanju sadržaja, kao i u edukativnim sadržajima. Također kao važno procjenjuju i individualni rad sa stručnim timom i komentare voditelja grupe, a kao nešto manje važno ocjenjuju komentare članova grupe.
- ✓ Evaluacija od strane žrtve - kontakt sa žrtvama odmah po završetku tretmana donosi podatke koji upućuju na značajnu promjenu u ponašanju kod polaznika u smislu adekvatnije samokontrole i poboljšane komunikacije. Većina žrtava iskazuju da je došlo do promjene, ali još ima elemenata koji predstavljaju rizik za nasilno ponašanje.
- ✓ Evaluacija od strane voditelja 6 mjeseci nakon završenog tretmana - u kontaktu s počiniteljem i žrtvom nakon šest mjeseci od završetka tretmana, ukupno 59 počinitelja koji su završili u prvoj polovici 2018.godini, a primarno u smislu provjere eventualnog ponavljanja nasilnog ponašanja u obitelji, ne nalazi se nijedan slučaj ponavljanja nasilja u obitelji. Podaci su dobiveni u telefonskom kontaktu sa žrtvama i počiniteljima te se ne odnose na službene podatke u smislu procesuiranja i sankcioniranja nasilnog ponašanja počinitelja koji su završili tretman.

UTROŠENA SREDSTVA IZ PRORAČUNA GRADA ZAGREBA

- ✓ Prikazana u prethodnoj mjeri

IV. UNAPREĐENJE MEĐURESORNE SURADNJE

Mjera 1.

Unapređenje međuresorne suradnje u području zaštite žrtava nasilja u obitelji

Nositelj: Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, Povjerenstvo za zaštitu od nasilja u obitelji

Sunositelji: Gradski ured za obrazovanje, Gradski ured za zdravstvo, Policijska uprava zagrebačka, Centar za socijalnu skrb Zagreb, obrazovne, zdravstvene i socijalne ustanove

U cilju izrade i praćenja provedbe Zagrebačke strategije zaštite od nasilja u obitelji za razdoblje od 2018. do 2022. gradonačelnik Grada Zagreba imenovao je 29. studenog 2017. godine **Povjerenstvo za zaštitu od nasilja u obitelji** (Zaključak o osnivanju i imenovanju Povjerenstva za zaštitu od nasilja u obitelji, Službeni glasnik Grada Zagreba 23/17). Povjerenstvo je tijekom 2018. godine održalo je tri sjednice i to u travnju, svibnju i studenom. Članice Povjerenstva dolaze iz različitih resora (socijalna skrb, pravosuđe, policija, obrazovanje, rad, zdravstvo, Gradska skupština Grada Zagreba, druga gradska upravna tijela, organizacije civilnog društva, mediji...) uključenih u prevenciju, tretman i zaštitu od nasilja u obitelji. Povjerenstvo je utvrdilo tekst Zagrebačke strategije zaštite od nasilja u obitelji za razdoblje od 2018. do 2022. godine. U svrhu provedbe i praćenja Strategije, gradonačelnik Grada Zagreba 16. studenog 2018. godine donio je Plan provedbe Strategije za 2018. godine koji je izrađen u suradnji s nadležnim gradskim upravnim tijelima i Povjerenstvom za zaštitu od nasilja u obitelji. Članice Povjerenstva sudjelovale su i u aktivnostima koje je organizirao Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom povodom obilježavanja važnijih datuma te na aktivnostima koje se tiču zaštite od nasilja u obitelji. Povjerenstvom koordinira **Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom**.

Pokazatelji uspješnosti:

- ✓ Međuresorski utvrđen tekst Zagrebačke strategije zaštite od nasilja u obitelji za razdoblje od 2018. do 2022. godine
- ✓ Međuresorski utvrđen tekst Plana provedbe za 2018. godinu Zagrebačke strategije zaštite od nasilja u obitelji za razdoblje od 2018. do 2022. godine
- ✓ Održane tri sjednice Povjerenstva za zaštitu od nasilja u obitelji

Poliklinika za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba ima imenovanu predstavnicu u Povjerenstvo za zaštitu od nasilja u obitelji. tijekom 2018. godine ostvarila je 1912 kontakata s drugim institucijama (Centar za socijalnu skrb, Ministarstvo unutarnjih poslova, škole, vrtići, domovi socijalne skrbi, sudovi, državna odvjetništva...) na različite načine (dopisi, elektronička pošta, telefonski kontakti) u svrhu što učinkovitije, kvalitetnije i brže suradnje. Održano više konferencija slučaja s djelatnicima škola koju pohađaju djeca korisnici Poliklinike te nadležnih Centara za socijalnu skrb i policije. Održan je sastanak s predstojnicima podružnica Centra za socijalnu skrb Zagreb na temu međuresorne suradnje. Nastavlja se suradnja s Psihijatrijskom bolnicom za djecu i mladež. S Prekršajnim sudovima u Gradu Zagrebu nastavlja se kontinuirana suradnja i pozitivna praksa na način da djecu za potrebe sudskog postupka (izloženost fizičkom kažnjavanju u obitelji te svjedočenje obiteljskom nasilju što je u nadležnosti Prekršajnih sudova) ispituju stručnjaci Poliklinike u prostoru Poliklinike obzirom su stručnjaci mentalnog zdravlja dodatno educirani iz područja forenzičnog intervjuiranja i proširene forenzične evaluacije, a također u Poliklinici postoje i adekvatni tehnički uvjeti za obavljanje razgovora s djecom putem video linka (22 zahtjeva).

Pokazatelji uspješnosti:

- ✓ 1912 kontakata s drugim institucijama u svrhu što učinkovitije, kvalitetnije i brže suradnje
- ✓ Održane konferencije slučaja s djelatnicima škola, centara za socijalnu skrb i policije
- ✓ Međuresorni sastanak s predstojnicima podružnica Centra za socijalnu skrb Zagreb

Centar za socijalnu skrb Zagreb u cilju unapređenja međuresorne suradnje imenovao je ravnateljicu za članicu Povjerenstva za zaštitu od nasilja u obitelji. Stručni djelatnici

Podružnice Trnje održali su radni sastanak s pročelnikom i djelatnicima VIII. Policijske postaje Zagreb na kojem je raspravljano i o postupanju u slučajevima nasilja u obitelji. U cilju unapređenja međuresorne suradnje u Policijskoj akademiji u lipnju 2018. stručna radnica - prof. soc. pedagogije iz CZSS Zagreb održala je predavanje na temu „Ustroj i nadležnost sustava socijalne skrbi i suradnje s policijom“. U studenom 2018. u Policijskoj akademiji stručne radnice CZSS Zagreb (dipl. pravica i prof. soc. pedagoginja) održale su predavanje na temu „Uloga CZSS u slučaju nasilja u obitelji i suradnja s policijom“.

Pokazatelji uspješnosti:

- ✓ dva održana predavanja/radionice (sudionici policijski službenici/voditelji smjena, dvije grupe po 40 sudionika)

Policijska uprava zagrebačka u cilju unapređenja međuresorne suradnje imenovao je svoju predstavnicu za članicu Povjerenstva za zaštitu od nasilja u obitelji. Tijekom 2018. godine redovno se obavljala razmjena podataka vezano za postupanja policije u slučajevima nasilja u obitelji kao i razmjena statističkih podataka Ministarstva unutarnjih poslova/ Policijske uprave zagrebačke u odnosu na postupanja policije su slučajevima nasilja u obitelji iz domene prekršaja (Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji (NN, br. 70/17)) i kaznenih djela (Kazneni zakon (NN, br. 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18) i Zakon o kaznenom postupku (NN, br. 152/08, 76/09, 80/11, 121/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17). Nastavlja se suradnja s nadležnim Podružnicama CZSS Zagreb, odgojno-obrazovnim, zdravstvenim ustanovama, tijelima državne uprave i organizacijama civilnog društva. Provodi se kontinuirana edukacija policijskih službenika temeljne policije koji pružaju intervencije povodom nasilja u obitelji (u okviru dopunskog stručnog usavršavanja), edukacija šefova smjena policijskih postaja i njihovih pomoćnika (seminar na Policijskoj akademiji), edukacija policijskih službenika za mlt. delinkvenciju i kaznenopravnu zaštitu djece i obitelji (Specijalistički tečaj na Policijskoj akademiji) te sudjelovanje u preko 20-tak intersektorskih, međuresornih i međunarodnih seminara, stručnih skupova, konferencija i okruglih stolova vezano za nasilje u obitelji, nasilje nad ženama, djecom i sl.

Pokazatelji uspješnosti:

- ✓ redovna razmjena podataka sa svim suradnim institucijama

Gradski ured za obrazovanje u predškolskim i školskim ustanovama redovito prati međuresornu suradnju u slučajevima nasilja u obitelji djece. U ustanovama *predškolskog odgoja* stručni suradnici i timovi dječjih vrtića posredovali su između roditelja i stručnjaka u institucijama i to najčešće s nadležnim centrima za socijalnu skrb, Poliklinikom za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba, Podružnicom Obiteljskog centra Centra za socijalnu skrb Zagreb, Psihijatrijskom bolnicom za djecu i mladež, Pravobraniteljicom za djecu i nadležnim policijskim postajama. Mogućnost prepoznavanja i identifikacije zanemarivane i zlostavljane djece ostvarena je primjenom CAP programa. Tijekom izvještajnog razdoblja evidentirane su sve učestalije specifične situacije i potrebe djece u procesu rastave roditelja ili već rastavljenih roditelja, kada dječji vrtići moraju postupati u skladu s rješenjima pravosudnih organa i zaštititi prava djeteta i roditelja. U tom smislu naglašena je potreba za boljom informiranošću vrtića od strane sustava socijalne skrbi i još boljom suradnjom između dječjeg vrtića i drugih institucija uključenih u problematiku zaštite od nasilja u obitelji, međuvršnjačkog nasilja kao i drugih slučajeva u kojima je nužno zaštititi prava i interese djeteta

Također, sve češća su agresivna ponašanja roditelja prema djelatnicima vrtića. Sve su češći slučajevi potrebe obavještanja Centra za socijalnu skrb o neprimjerenom ponašanju roditelja, posebice odbijanja utvrđivanja teškoća djeteta i potrebnih terapijskih tretmana koja

su djetetu potrebna što je zanemarivanje djetetovih potreba prava na najbolju skrb. U ustanovama *školsva* učenicima koji su doživjeli bilo koji oblik nasilja ili nasilja u obitelji, stručna služba škole pruža individualno savjetovanje i provodi diskretni zaštitni program. Ukoliko djelatnici škole zamijete ponašanje učenika koje odstupa od uobičajenog ili vanjske povrede ukazuju na neki oblik fizičkog kažnjavanja/zlostavljanja, usko surađuju s centrima za socijalnu skrb, policijskim postajama te liječnicima školske medicine. Također surađuju neposredno i s Poliklinikom za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba i Psihijatrijskom bolnicom za djecu i mladež. U navedenim slučajevima škole su dužne poduzimati radnje u skladu s Protokolom o postupanju u slučaju nasilja u obitelji, Protokolom o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima, Protokolom o postupanju u slučaju seksualnog nasilja, Protokolom o postupanju u slučaju zlostavljanja i zanemarivanja djece, Pravilnikom o načinu postupanja odgojno-obrazovnih radnika školskih ustanova u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima (Narodne novine 132/13). Vlada Republike Hrvatske 2018. godine donijela je novi Protokol o postupanju u slučaju seksualnog nasilja, a kojeg se između ostalih resora moraju pridržavati i odgojno-obrazovne ustanove.

Sve odgojno-obrazovne ustanove dužne su u slučajevima nasilja među djecom i mladima postupati sukladno Protokolu o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima koji je donesen 2004. godine. Temeljem navedenog Protokola o postupanju u slučajevima nasilja među djecom i mladima u svakoj odgojno-obrazovnoj ustanovi postoji imenovana stručna osoba za koordiniranje aktivnosti vezanih za problematiku nasilja u odgojno-obrazovnoj ustanovi ili osoba koja je u slučaju njezine odsutnosti zamjenjuje, a jednako tako i u Gradskom uredu za obrazovanje. Sukladno navedenom Protokolu ovaj Ured vodi evidenciju o dojavama škola o slučajevima različitih oblika nasilja u odgojno-obrazovnim ustanovama te i sam poduzima odgovarajuće mjere u okviru svoje nadležnosti. Temeljem dojava škola u I. polugodištu 2018/19. godini utvrđena su 4 slučaja prijave nasilja sa seksualnim obilježjima u osnovnim školama Grada Zagreba, a u srednjim zabilježene su 3 prijave. Vezano uz prijavu nasilja u obitelji nije zaprimljena niti jedna prijava u osnovnim školama niti u srednjim školama. Što se tiče vršnjačkog nasilja prijavljeno je u OŠ 55 slučaja, a u srednjim 18. Što se tiče nasilja putem interneta/društvenih mreža zabilježeno je 5 prijava u OŠ i niti jedna u SŠ. Škole su vezano uz navedenu problematiku obavijestile sve nadležne institucije. Temeljem evidencije najviše je dojavljeno verbalnih agresivnih napada, fizičkih sukoba među učenicima koji su se događali u prostorima škole (hodnici, učionice, školske sportske dvorane) i na dvorištima Škola te području oko škole

Pokazatelji uspješnosti:

- ✓ Evidencija prijava nasilja i redovita suradnja s institucijama
- ✓ Međuresorna suradnja – poslana 23 dopisa nadležnim centrima za socijalnu skrb, Pravobraniteljici za djecu, Poliklinici za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba vezano uz postupanja u odnosu na članak 136. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi temeljem kojeg su osnovne škole dostavile obavijest o nedovoljnoj suradnji roditelja sa školom (poremećena obiteljska dinamika, izostanci i druga rizična ponašanja)

UTROŠENA SREDSTVA IZ PRORAČUNA GRADA ZAGREBA

- Aktivnosti su se provodile u okviru redovne djelatnosti nadležnih gradskih ureda i suradnih institucija

V. IZOBRAZBA STRUČNJAKA KOJI RADE U PODRUČJU ZAŠTITE OD NASILJA U OBITELJI

Mjera 1.

Provoditi izobrazbu stručnih osoba o problematici nasilja u obitelji

Nositelj: Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, Gradski ured za zdravstvo, Gradski ured za obrazovanje

Sunositelji: odgojno-obrazovne ustanove, ustanove socijalne skrbi, zdravstvene ustanove, organizacije civilnog društva

Predstavnici **Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom** tijekom 2018. godine sudjelovali su na stručnim skupovima i aktivnostima koji su tematizirali nasilje u obitelji.

Dom „Duga – Zagreb“ organizirao je u suradnji s Društvom za psihološku pomoć stručni skup održan 13. studenoga 2018. godine pod nazivom „Integrirani odgovor na nasilje prema ženama – što možemo učiniti više?“ Na skupu su bili pozvani izlagači priznati stručnjaci koji se profesionalno bave zaštitom od nasilja u obitelji. Tijekom stručnog skupa dijeljen je i informativni materijal. Djelatnici doma aktivno su sudjelovali na stručnom skupu s predavanjem pod nazivom „Iskustvo traume i postraumatski rast kroz različite perspektive“ u organizaciji Caritas Splitsko – dalmatinske nadbiskupije i Sveučilišta u Splitu, a u prigodi 7. godina rada Caritasovog skloništa za žrtve obiteljskog nasilja u Splitu. Od ostalih predavanja za stručnjake izdvaja se: javna tribina pod nazivom „Nasilje u obitelji i osobe s invaliditetom“, u organizaciji Hrvatskog saveza udruga tjelesnih invalida“ predavanje na Policijskoj akademiji, u sklopu „Specijalističkog tečaja za djelatnike na maloljetničkoj delinkvenciji“, kojem je prisustvovalo više desetaka načelnika policijskih postaja iz Hrvatske; tema predavanja bila je „Uloga policije u zbrinjavanju žrtava obiteljskog nasilja u skloništu: primjeri dobre i loše prakse“ te predavanje u suradnji s Centrom za socijalnu skrb Zagreb, kojem su prisustvovali voditelji podružnica; tema predavanja bila je „Uloga centra za socijalnu skrb prilikom smještaja žrtava obiteljskog nasilja u sklonište: na što treba pripremiti žrtvu“.

Gradski ured za zdravstvo u suradnji s **Poliklinikom za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba** proveo je edukaciju stručnih suradnika i nastavnika srednjih škola. Tema edukacije stručnih suradnika i nastavnika bila je uloga škole u prevenciji i intervenciji vezano za vršnjačko nasilje, a time posredno i za nasilje u obitelji. Stručnjaci Poliklinike su tijekom izvještajnog razdoblja održali preko 15 edukacija za stručnjake (kongresa, predavanja, konferencija) kao i brojne nastavne aktivnosti.

Pokazatelji uspješnosti:

- ✓ Edukacija provedena u 19 srednjih škola za 843 nastavnika putem Gradskog ureda za zdravstvo
- ✓ Održane edukacije za stručnjake od strane Doma „ Duga – Zagreb“

Gradski ured za obrazovanje izvještava o brojnim stručnim usavršavanjima u predškolskim i školskim ustanovama Grada Zagreba od kojih se ističu edukacije odgojitelja/ica za prihvata djece u programe prilagodbe kao i senzibiliziranje djece i roditelja na specifične situacije te programi pripreme i podrške roditelja djeteta žrtve nasilja u obitelji. Postupci dječjih vrtića u ovim situacijama su visoko kvalitetno standardizirani i individualizirani. Stručnjaci predškolskih ustanova redovito su se uključivali i u humanitarne aktivnosti i aktivnosti udruga koje se bave problematikom nasilja u obitelji. Gradski ured za obrazovanje pridružuje se koordiniranju svih aktivnosti u suradnji sa Gradskim uredom za zdravstvo u okviru provedbe programa zaštite mentalnog zdravlja mladih.

Udruga „Autonomna ženska kuća Zagreb“ kao organizacija civilnog društva educirala je u sklopu svojih projekata o nasilju nad ženama polaznice XVIII. Gimnazije u sklopu Dana otvorene nastave „Ženska prava hoću!“, predavanja o tome što donosi Istanbulska konvencija te su sudjelovale u istraživanju Svjetske banke o problematici rodne ravnopravnosti i rodno uvjetovanog nasilja u Republici Hrvatskoj. Uz te edukacije, sudjelovale su i na drugim međunarodnim konferencijama.

Pokazatelji uspješnosti:

- ✓ Održano 5 edukacija te sudjelovanje na 3 konferencije i 1 stručnom skupu

UTROŠENA SREDSTVA IZ PRORAČUNA GRADA ZAGREBA

- Redovna djelatnost gradskih ureda i ustanova

VI. SENZIBILIZACIJA JAVNOSTI ZA PROBLEMATIKU NASILJA U OBITELJI

Mjera 1.

Redovito obilježavati datume koji su vezani za ljudska prava i senzibiliziranje javnosti za problematiku nasilja u obitelji

Nositelji: Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, Gradski ured za obrazovanje, Gradski ured za zdravstvo, Ured za međugradsku i međunarodnu suradnju i promicanje ljudskih prava, Povjerenstvo za zaštitu od nasilja u obitelji

Sunositelji: Centar za socijalnu skrb Zagreb - Podružnica Obiteljski centar, organizacije civilnog društva

Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom u suradnji s **Domom „Duga – Zagreb“** obilježio je 22. rujan - Nacionalni dan borbe protiv nasilja nad ženama anketiranjem građana o problematici nasilja u obitelji. Aktivnost se održala u centru grada te su se građanima dijelili informativni materijali te je prikazivan spot Doma „Duga – Zagreb protiv nasilja u obitelji. Gradski ured podržao je i obilježavanje Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama 25. 11. 2018. godine u suradnji s domom.

Dom „Duga – Zagreb“ obilježio je Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama 25. 11. 2018. godine prigodnim štandom u centru grada. Na štandu su se dijelili letci i razglednica sa specifičnim porukama građanima o najčešćim zabludama o nasilju u obitelji. Letci su sadržavali izravne poruke počiniteljima nasilja koje se odnose na niz ponašanja, poput financijskog, psihičkog i fizičkog nasilja, ujedno pomažući u širenju informacija o različitim vrstama zlostavljanja; štand je bio označen posterima Doma Duga Zagreb kao i posterom koji je u paketu s letcima i razglednicama sastavni dio jedinstvenog i unificiranog paketa materijala koje su dijelile sve članice europske organizacije „Rad s počiniteljima nasilja – europska mreža“ u svojim zemljama tijekom trajanja kampanje „16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama“. Akcija je provedena u suradnji Društvom za psihološku pomoć te je događaj popraćen od lokalnih medija te je ravnateljica ustanove bila gošća u središnjoj informativnoj emisiji Z1 televizije. Tijekom prosinca organizirana je humanitarna modna revija „Modni

korak protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji” u suradnji s modnom kućom „My Dressing Room”. Odjevne predmete su nosile žene koje su uspješne u različitim područjima i poznate javnosti (operne pjevačice, glumice, ekonomistice, liječnice, fitness trenerice i sl), a događaj su prenijele gotovo sve televizijske kuće, radio postaje, te pisani tisak i on-line izdanja. Odjevni predmeti su donirani korisnicama skloništa.

Gradski ured za zdravstvo u suradnji s Centrom za zdravlje mladih pokrenuo je **javnozdravstvenu kampanju** „Nije COOL biti BULLY“ s ciljem podizanja svijesti o rizičnim i zaštitnim čimbenicima u prevenciji vršnjačkog nasilja. U okviru javnozdravstvene kampanje provele su se aktivnosti predstavljanje knjige „Hod po rubu“; okruglog stola te obilježavanje „Dana ružičastih majica“. Predstavljanje knjige bilo je s ciljem da se mladima kroz poučno, ali i zanimljivo štivo približi tematika vršnjačkog nasilja. Nadalje je održana javnozdravstvena akcija obilježavanja „Dana ružičastih majica“ prilikom koje su učenici Medicinske škole Mlinarska šetali centrom grada u ružičastim majicama kako bi obilježili Dan ružičastih majica i Nacionalni dana borbe protiv vršnjačkog nasilja ukazujući na rastući problem vršnjačkog nasilja u društvu. **Poliklinika za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba** kao zdravstvena ustanova obilježavala je značajne datume kojima se podsjeća na važnost zaštite djece i njihovog zdravlja (Svjetski dan mentalnog zdravlja, Dan zaštite od seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja, Međunarodni dan prava djeteta...) i to kroz brojna sudjelovanja stručnjaka Poliklinike na stručnim skupovima te u medijima, potom kroz radionice s djecom i mladima u Dnevnoj bolnici i izložbom dječjih plakata te putem mrežne stranice

Gradski ured za obrazovanje izvještava da su predškolske i školske ustanove obilježavale datume koji su vezani uz promicanje ljudskih prava i unapređenje položaja žrtava nasilja u obitelji. Posebno se ističe obilježavanje sljedećih datuma u ustanovama: Dan prava djeteta, Dječji tjedan, Dan obitelji, Dan očeva, Majčin dan, Dan prijatelja, Dan smijeha, Dan planete Zemlje, Svjetski dan borbe protiv dječjeg rada, Svjetski dan zdravlja, Svjetski dan igre, Svjetski dan hrane, Međunarodni dan tolerancije, Svjetski dan kulturne raznolikosti, Dan borbe protiv nasilja u obitelji, Međunarodni dan mira i dr. Učenici su o navedenim temama promišljali kroz likovne, literarne i dramske sadržaje /dodjeljivanje Nagrade „Luka Ritz“ koja se dodjeljuje od 2009. godine učenicima /učenicama osnovnih i srednjih škola za promicanje tolerancije i škole bez nasilja.

Podružnica Obiteljski centar Centra za socijalnu skrb Zagreb obilježila je međunarodni dan obitelji (15.svibnja), Međunarodni dan djeteta (Dječji tjedan – 05. listopada) te 22. rujna 2018. obilježavanjem Nacionalnog dana borbe protiv nasilja nad ženama u okviru programa „Roditelji u razvodu braka“.

Udruga B.a.B.e. kao organizacija civilnog društva organizirala je javne događaje radi informiranja opće populacije o Konvenciji Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji. Udruga je članica mreže Women Against Violence Europe (WAVE) te su u obvezi provoditi aktivnosti koje uključuju angažiranje i educiranje mladih o nasilju prema ženama i djevojčicama. U izvještajnom razdoblju predstavnice udruge sudjelovale su 141 put u medijima.

Pokazatelji uspješnosti:

- ✓ Obilježeni značajni datumi
- ✓ Zadovoljstvo korisnika aktivnosti

UTROŠENA SREDSTVA IZ PRORAČUNA GRADA ZAGREBA:

- Za aktivnosti udruge „B.a.B.e“ iz Gradskog ureda za zdravstvo 20.000,00 kuna (navedena sredstva u Mjeri.2., Području I.)

Mjera 2.

Osigurati dostupnost informacija o zaštiti od nasilja u obitelji i o mogućnostima potpore i podrške žrtvama nasilja u obitelji

Nositelji: Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, Gradski ured za obrazovanje, Gradski ured za zdravstvo, Ured za međugradsku i međunarodnu suradnju i promicanje ljudskih prava, Povjerenstvo za zaštitu od nasilja u obitelji

Sunositelji: Policijska uprava zagrebačka, Centar za socijalnu skrb Zagreb

Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom tiskao je tekst Zagrebačke strategije zaštite od nasilja u obitelji za razdoblje od 2018. do 2022. godine u 500 komada radi distribucije svim zainteresiranim institucijama. Zagrebačka strategija je prilagođena i osobama s invaliditetom te je navedeni gradski ured izradio tekst navedene strategije na Braillovom pismu (20 primjeraka) i u zvučnoj tehnici (40 CD-a). Sve informacije dostupne su i na mrežnoj stranici Grada Zagreba. U suradnji s Domom „Duga – Zagreb“ tiskan je informativni materijal.

Centar za socijalnu skrb Zagreb redovito distribuira letke na temu nasilja u obitelji i nenasilnog rješavanja sukoba. Informacije o zaštiti od nasilja u obitelji i o mogućnostima potpore i podrške žrtvama nasilja u obitelji također su dostupne na mrežnoj stranici CZSS Zagreb.

Ured za međugradsku i međunarodnu suradnju i promicanje ljudskih prava putem javnog natječaja za financiranje programa i projekata udruga iz područja promicanja ljudskih prava financijski je podržao udruhu „Autonomna ženska kuća Zagreb“ koja je provodila projekt „Implementacija Istanbulske konvencije – usklađivanje domaćeg zakonodavstva s odredbama Konvencije“. Udruga je provela aktivnost analize postojećih zakona i provjerom njihove usklađenosti s Konvencijom, pisanjem prijedloga zakona, primjedbi i amandmana, zagovaranjem izmjena zakona te organiziranjem sustavnih edukativno-promotivnih aktivnosti – niz okruglih stolova, konferencija, sjednica saborskih odbora i drugih tijela javne vladi, tribina, kampanja, radionica, javnih akcija itd.

Pokazatelji uspješnosti:

- ✓ Dostupne informacije na mrežnoj stranici Grada Zagreba
- ✓ Tiskana i distribuirana Zagrebačka strategija
- ✓ Prilagodba teksta Zagrebačke strategije za osobe s invaliditetom
- ✓ Dostupne informacije o zaštiti od nasilja u obitelji na mrežnim stranicama Centra za socijalnu skrb Zagreb
- ✓ 500 tiskanih Zagrebačkih strategija i 200 letaka na temu nasilja u obitelji
- ✓ Letci i razglednice o nasilju u obitelji Doma „Duga – Zagreb“ podijeljeni su u čekaonicama domova zdravlja u Zagrebu (3000 komada)
- ✓ Proveden projekt analize usklađenosti zakonodavstva s Konvencijom Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji

UTROŠENA SREDSTVA IZ PRORAČUNA GRADA ZAGREBA : ukupno 31.252,50 kuna

- Putem Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom za tisak Zagrebačke strategije **3.437,50 kuna**
- Putem Ured za međugradsku i međunarodnu suradnju i promicanje ljudskih prava za projekt udruge „Autonomna ženska kuća Zagreb“ **20.000,00 kuna**
- Tisak informativnih letaka i razglednica Doma „ Duga – Zagreb“ **7.815,00 kuna** (Gradski ured za zdravstvo – 5.000,00 kn i sredstva doma – 2.815,00 kuna)

Mjera 3.

Provoditi medijske kampanje za suzbijanje obiteljskog nasilja radi daljnje senzibilizacije javnosti za problematiku obiteljskog nasilja

Nositelji: Ured za međugradsku i međunarodnu suradnju i promicanje ljudskih prava, Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, Povjerenstvo za zaštitu od nasilja u obitelji
Sunositelji: Policijska uprava zagrebačka, Centar za socijalnu skrb Zagreb

Obilježavanje važnih datuma i stručnih skupova koji tematiziraju nasilje u obitelji bilo je medijski popraćeno te su predstavnice gradskih upravnih tijela, Doma „ Duga – Zagreb“ kao i Policijske uprave zagrebačke i Centra za socijalnu skrb Zagreb javno istupale informirajući javnost o neprihvatljivosti nasilja u obitelji, a sve s ciljem daljnje senzibilizacije javnosti. Povodom usvajanja Zagrebačke strategije zaštite od nasilja u obitelji pročelnica Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom gostovala je u informativnoj emisiji Hrvatske radiotelevizije „Zagrebačka panorama“ kako bi informirala javnost o usvajanju iste te ponudila informacije gdje se žrtve nasilja u obitelji mogu obratiti kada trebaju pomoć.

VII. ZAŠTITA POSEBNO OSJETLJIVIH SKUPINA ŽRTAVA NASILJA U OBITELJI

Mjera 1.

Unapređivati sustav zaštite prava i položaja osoba s invaliditetom žrtava nasilja u obitelji

Nositelj: Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom
Sunositelji: Udruge osoba s invaliditetom i za osobe s invaliditetom

Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom putem Javnog poziva za podnošenje prijave za dodjelu jednokratnih financijskih potpora udrugama za 2018. pružio je financijsku potporu Zajednici saveza osoba s invaliditetom Hrvatske, za podmirenje dijela troškova treninga i tribine „Ne nasilju nad ženama s invaliditetom“, u iznosu od 35.000,00 kuna. Aktivnost je usmjerena na osnaživanje žena s invaliditetom za prepoznavanje nasilja te za njegovu prijavu, kao i na podizanje razine svijesti javnosti o problemu nasilja nad ženama. Trening i tribina „Ne nasilju nad ženama“ proveden je u 2 modula. Prvi modul je bio sedmodnevni trening u Rovinju, a drugi modul bio je trening u okviru Kampanje „16 dana aktivizma protiv rodno uvjetovanog nasilja“, koji služi za primjenu naučenog i podizanje svijesti javnosti. Prvi modul obuhvatio je tematske cjeline podijeljene u pet sveobuhvatnih područja, od kojih je prvo osnaživanje za veću ulogu u zajednici i za ulogu liderica, zatim novi Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji, Strategija Vijeća Europe o sprječavanju obiteljskog nasilja, te izrada Strateškog plana SOIH Mreže žena s invaliditetom 2018.-2020. godine te Operativnog

plana za 2019. godinu. U razdoblju od 25. studenoga do 12. prosinca u 18 gradova i mjesta u Republici Hrvatskoj provedena je Kampanja 16 dana aktivizma protiv rodno uvjetovanog nasilja. Izrađeni su i tiskani promotivni materijali: 1. letak „Kampanja bijele vrpce Obojimo svijet narančasto“; 2. razglednica za vrtiće „Moj tata osuđuje nasilje!!! Zato potpisuje NE nasilju nad ženama!“, 3. plakati Kampanja „16 dana aktivizma“; 4. plakati „Kampanja bijele vrpce- Obojimo svijet narančasto“, 5. bijele vrpce. Na javnim mjestima podijeljeni su letci i bijele vrpce. Učenicima završnih razreda srednjih škola također su podijeljeni letci i bijele vrpce, a u dječjim vrtićima podijeljene su razglednice koje su djeca nosila kući i njihovi očevi su potpisali „NE nasilju nad ženama“. SOIH je započeo Kampanju 16 dana aktivizma protiv rodno uvjetovanog nasilja održavanjem Okruglog stola „Progovorile smo o nasilju, ne čuju nas“, u Plaškom, 26. studenoga. U Gradu Zagrebu Kampanja je provedena 25. studenoga na manifestaciji „Stop nasilju nad ženama“ u Kulturnom centru Dubrava i podijeljeno je 200 bijelih vrpca. 27. studenoga u Savezu gluhih i nagluhih Grada Zagreba, na predavanju o SOIH Mreži žena s invaliditetom podijeljeno je 100 bijelih vrpca. Na obilježavanju Međunarodnog dana osoba s invaliditetom (3. prosinca) i Dana ustanove URIHO, gdje se održala izložba radova, Okrugli stol i večernji koncert, sudionicima je podijeljeno 386 bijelih vrpca. Završno predstavljanje rezultata Kampanje bilo je u Zagrebu gdje je održan Okrugli stol „Progovorile smo o nasilju, ne čuju nas!“. Grad Zagreb, u okviru svojih nadležnosti i sukladno strateškim dokumentima, među kojima ističemo četvrtu po redu, Zagrebačku strategiju izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom u razdoblju od 2016. do 2020., (Službeni glasnik Grada Zagreba 4/16 i 10/18 dalje u tekstu: Strategija) sustavno provodi mjere i aktivnosti u svrhu unapređenja kvalitete života osoba s invaliditetom i osiguravanja uvjeta za njihovu što potpuniju integraciju u društvenu zajednicu. Kako bi se osobama s invaliditetom osigurala najviša razina zaštite, pristup svim pravima i njihovo ostvarivanje bez diskriminacije, u Strategiji je područje pravne zaštite i zaštite od nasilja i zlostavljanja obuhvaćeno kao zasebna cjelina. Cilj je osigurati dostupnost pravne regulative za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda svim osobama s invaliditetom, a posebno pojedinim skupinama: ženama i djevojkama s invaliditetom, osobama s teškim invaliditetom, djeci s teškoćama u razvoju, mladim osobama s invaliditetom i osobama starije životne dobi.

Nadalje, sukladno Zagrebačkoj strategiji izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom u razdoblju od 2016. do 2020., području 7. Pravna zaštita i zaštita od nasilja i zlostavljanja, Mjeri 2. Osiguravanje dostupnosti pravne regulative osobama s različitim vrstama oštećenja, jedna od aktivnosti kojom se ostvaruju ciljevi i prioriteti ovog područja je prevođenje na Brailleovo pismo i zvučnu tehniku dokumenata koji reguliraju područje zaštite od nasilja i zlostavljanja te tiskati ih prilagođeno osobama s intelektualnim teškoćama.

S obzirom da Zagrebačka strategija zaštite od nasilja u obitelji za razdoblje od 2018. do 2022. (Službeni glasnik Grada Zagreba 20/18) osigurava kontinuitet provedbe mjera i aktivnosti na području zaštite od nasilja u obitelji na području Grada Zagreba, te kako su osobe s invaliditetom, kao i udruge osoba s invaliditetom, iskazale interes za izdavanjem ovog dokumenta u pristupačnim formatima, Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom izradio je tekst navedene strategije na Braillovom pismu (20 primjeraka) i u zvučnoj tehnici (40 CD-a).

Pokazatelji uspješnosti:

- ✓ Dodijeljena 1 financijska potpora organizaciji civilnog društva koja programski djeluju radi zaštite prava žena s invaliditetom žrtava nasilja u obitelji
- ✓ 7 održanih sastanaka, okruglih stolova i sličnih aktivnosti senzibilizacije javnosti o nasilju u obitelji nad osobama s invaliditetom

UTROŠENA SREDSTVA IZ PRORAČUNA GRADA ZAGREBA : ukupno 35.000,00 kuna

- Putem Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom **35.000,00 kuna**

Mjera 2.

Prostore u kojima djeluju skloništa za žrtve nasilja u obitelji prilagoditi i za boravak osoba s invaliditetom

Nositelj: Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, Gradski ured za prostorno uređenje, izgradnju Grada, graditeljstvo, komunalne poslove i promet

Dom za djecu i odrasle žrtve obiteljskog nasilja „Duga – Zagreb“ u potpunosti je prilagođen za boravak i smještaj osoba s invaliditetom. Organizacije civilnog društva koje vode skloništa za žrtve nasilja (Ženska pomoć sada i Autonomna ženska kuća) trenutačno nisu u mogućnosti prilagoditi prostore za boravak osoba s invaliditetom.

Mjera 3.

Unapređivati sustav zaštite prava i položaja osoba starije životne dobi od nasilja u obitelji

Nositelj: Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom

Sunositelji: domovi socijalne skrbi za starije osobe kojima je osnivač Grad Zagreb, Zaklada "Zajednički put", organizacije civilnog društva

Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom temeljem Javnog natječaja za financiranje programa i projekata udruga iz područja socijalnog i humanitarnog značenja iz Proračuna Grada Zagreba za 2018. ukupno su financirana 3 programa/projekta organizacija civilnog društva koje djeluju u području zaštite prava osoba starije životne dobi. **Zaklada „Zajednički put“** je na području grada Zagreba uz potporu i u suradnji s Gradskim uredom za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom provela znanstveno-istraživački projekt „Nasilje nad starijim osobama u domovima za starije osobe“.

Pokazatelji uspješnosti:

- ✓ uključeno ukupno 300 korisnika u 10 različitih aktivnosti od kojih su pojedine održavane više puta tjedno
- ✓ U znanstveno - istraživačkom projektu „Nasilje nad starijim osobama u domovima za starije osobe“ sudjelovalo je ukupno 620 djelatnika „gradskih“ domova za starije osobe te 654 korisnika istih

Zaklada „Zajednički put“ u sklopu aktivnosti Senior centra na Jarunu održava radionice pod nazivom „Filmsko prijepodne i debata“ što uključuje projekciju igranog ili dokumentarnog filma te raspravu nakon projekcije o tematskom području kojeg film problematizira. Između ostalog, obrađene su teme: ljudskih prava starijih osoba, nasilja u obitelji, međugeneracijske solidarnosti, rodne ravnopravnosti interkulturalizma, a filmske projekcije bile su vezana uz odgovarajuće međunarodne datume. Održane su 23 radionice filmskog prijepodneva na kojima je ukupno sudjelovalo 230 korisnika. U sklopu kampanja „Punjač za Seniore“ i „Poklon s pričom – Story super Božić sa Superseniorima“ prikupljeno je 56.528,00 kn, a pomoću javnog natječaja financirane su projektne aktivnosti triju udruga koje su usmjerena na podizanje kvalitete života starijih osoba i zaštitu prava starijih osoba. Tijekom 2018. godine istraživački tim Zaklade Zajednički put proveo je znanstveno-istraživački projekt o percepciji nasilja u 11 zagrebačkih javnih domova za starije osobe s ciljem ispitivanje percepcije pojavljivanja nasilja počinjenog od strane djelatnika nad korisnicima iz perspektive djelatnika i korisnika domova za starije osobe. Istraživanje je provedeno na uzorku od 654 korisnika i 620 djelatnika, a anketari su bili studenti socijalnog rada, a rezultati su pokazali da općenito, djelatnici rijetko percipiraju nasilje nad korisnicima, a korisnici još značajnije rjeđe. Ipak, korisnici u manje od 10 % slučajeva percipiraju pojedina nasilna ponašanja od strane djelatnika, dok djelatnici percipiraju dvostruko i više. Djelatnici i korisnici, unatoč značajnim razlikama, najčešće percipiraju sljedeće oblike nasilja nad korisnicima: psihičko nasilje i zanemarivanje, fizičko i materijalno nasilje, zatim nasilje i zanemarivanje prilikom pružanja medicinske skrbi, nasilje i zanemarivanje prilikom pružanja osobne njege te nasilje i zanemarivanje prilikom hranjenja starijih osoba. Dodatna vrijednost ovog istraživačkog projekta su 20 studenata socijalnog rada koji su provodili anketiranje te su na taj način dodatno educirani i senzibilizirani o problematici nasilja nad starijim osobama. Rezultati istraživanja predstavljani su stručnjacima i zainteresiranoj javnosti. U suradnji s Pravnom klinikom Pravnog fakulteta u Zagrebu, Zaklada Zajednički put organizira besplatno pravno savjetovanje za starije osobe te se na taj način starijim osobama nudi mogućnost besplatne pravne zaštite od različitih oblika nasilja u obitelji (prije svega, financijskog nasilja i raznih oblika prevara kojima su starije osobe prema rezultatima istraživanja „Narativi o dostojanstvu u starijoj životnoj dobi“ (Rusac, Vahtar, Vrban, 2016) najčešće izloženi. Psihologinja Zaklade redovito provodi individualna psihološka savjetovanja u sklopu kojih starije osobe mogu dobiti adekvatnu psihološku pomoć ako su izložene nasilju u obitelji. Također, provode se i psiho-edukativne grupne radionice. U suradnji s Impact Hubom Zagreb i britanskom organizacijom Nic's Legacy, Zaklada Zajednički put pokrenula je internetsku platformu Care We Share koja je namijenjena komunikaciji, međusobnom pomaganju i razvijanju generacijske i međugeneracijske solidarnosti kod starijih osoba što, između ostalog, može pridonijeti prevenciji nasilja nad starijim osobama.

Pokazatelji uspješnosti:

- ✓ Putem projekt Superseniori trima udrugama dodijeljeno je ukupno 56.528,00 kuna za provedbu projektnih aktivnosti
- ✓ Provedeno istraživanje: „Nasilje u domovima za starije osobe u Gradu Zagrebu: percepcije korisnika i zaposlenika“, anketirano je 654 korisnika i 620 djelatnika
- ✓ Održana su 4 susreta besplatnog pravnog savjetovanja na kojima je ukupno sudjelovalo 24 starije osobe

- ✓ Usluge individualnog psihološkog savjetovišta koristila je 21 starija osoba, a održano je 109 susreta.
- ✓ 30 starijih osoba pohađalo je grupe psiho-edukativnih radionica koje su održane 76 puta.
- ✓ Najmanje 25 starijih osoba prijavilo se za edukaciju i korištenje internetske platforme Care We Share

Domovi za starije osobe Grada Zagreba (Centar, Dubrava, Ksaver, Maksimir, Medveščak, Park, Peščenica, Sveta Ana, Sveti Josip, Trnje i Trešnjevka) uključili su se u provedu mjera i aktivnosti Zagrebačke strategije putem sljedećih aktivnosti: sudjelovanje na gerontološkoj tribini na temu : Rano prepoznavanje nasilja u institucijskoj i izvaninstitucijskoj skrbi za starije, organiziranjem tribina na temu „Nasilje nad starijim osobama: zanemarivanje, zlostavljanje i diskriminacija starijih osoba“ kako za djelatnike domova tako i za građane. Od ostalih aktivnosti domovi izvještavaju o individualnim savjetovanjima korisnika i pružanje podrške osobama koje su bile žrtve nasilja, sudjelovanje na okruglom stolu pod nazivom „Imam pravo znati“ Udruge GEA u svrhu senzibilizacije javnosti o temi zaštite osoba starije životne dobi od financijskog nasilja za korisnike i djelatnike doma, sudjelovanje na konferenciji na kojoj su publicirani rezultati istraživanja u okviru projekta „Izazovi prevencije nasilja nad osobama starije životne dobi“ za djelatnike, sudjelovanje na završnoj konferenciji projekta Akcijski orijentirano istraživanje o nasilju nad starijim osobama na području Sjeverne Hrvatske, održanoj u organizaciji Centra za razvoj neprofitnih organizacija u Impact Hub-u Zagreb, predavanje korisnicima Gerontološkog centra „Osnovna prava starijih osoba“ u sklopu projekta „Dostojanstven život s demencijom“ te upućivanje korisnika centra u pravno savjetovište u situacijama koje upućuju na ekonomsko zlostavljanje ili kao prevencija istih, sudjelovanje na radionici promocije ljudskih prava starijih osoba u Strasbourgu, Francuska, sudjelovanje na predavanju na temu nasilje u obitelji s naglaskom na nasilje nad starijim osobama i osobama s invaliditetom te pravnom predavanju Udruge za promicanje kreativnosti GEA „Nasljedna prava i sastavljanje oporuke“. Radi senzibilizacije javnosti, domovi izvještavaju i o medijskim istupima na temu prava osoba starije životne dobi.

Pokazatelji uspješnosti:

- ✓ Održani okrugli stolovi i tribine i slične aktivnosti senzibilizacije javnosti
- ✓ Održane edukacije i tribine za djelatnike domova socijalne skrbi za osobe starije životne dobi

Dom zdravlja Zagreb – zapad Centar za mentalno zdravlje u zajednici izvještava o superviziji za patronažne sestre tijekom studenog 2018. godine u sklopu preventivnog programa navedenog centra. Održane su dvije supervizije (slučajevi zlostavljanja starijih osoba u obitelji) na kojima je prisustvovalo 28 patronažnih sestara. Sudionice ističu kako je kod njihovih pacijenata nasilje, ukoliko ga je bilo, uglavnom već prijavljeno, a najčešće se radi o zanemarivanju, a ne izravnom tjelesnom zlostavljanju. Sudjelovale su u 13 slučajeva prijave zanemarivanja i 13 slučajeva prijave izravnog tjelesnog zlostavljanja (pokrivaju dio lokalne zajednice od cca 125.000 stanovnika).

UTROŠENA SREDSTVA IZ PRORAČUNA GRADA ZAGREBA : ukupno 116.374,40 kuna

- Putem Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom **65.000,00 kuna**
- Za Zakladu „Zajednički put“ **51.374,40 kuna.**

Mjera 4.

Unapređivati sustav zaštite prava i položaja žrtava obiteljskog nasilja manjinskih skupina (pripadnici nacionalnih manjina, osobe pod međunarodnom zaštitom...)

Nositelj: Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, Ured za međugradsku i međunarodnu suradnju i promicanje ljudskih prava

Sunositelji: organizacije civilnog društva

Tijekom 2018. godine Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom i Ured za međugradsku i međunarodnu suradnju i promicanje ljudskih prava nije sufinancirao projekte i programe udruga koje programski djeluju radi zaštite prava i položaja žrtava obiteljskog nasilja manjinskih skupina budući da se navedene udruge nisu javile na javne natječaje tj. javne pozive raspisane od Grada Zagreba.

**KONTAKTI SKLONIŠTA I SAVJETOVALIŠTA ZA ŽRTVE NASILJA U
OBITELJI U GRADU ZAGREBU**

	Naziv organizacije	Kontakt
1.	Autonomna ženska kuća (sklonište i savjetovalište)	P.P. 19 10001 Zagreb 0800 55 44 Radno vrijeme savjetovališta Svakim radnim danom od 10.00 - 17.00 azkz@zamir.net
2.	SOS Ženska pomoć sada (sklonište i savjetovalište)	telefon: 46 55 222, besplatan broj: 0800 655 222 (dostupna 0-24 sata) zenskapomocsada@gmail.com
3.	B.a.B.e. (sklonište)	Selska cesta 112 a radnim danom od 08.00 do 17.00 sati: 01 4663 666 SOS telefon - besplatna pravna pomoć: 0800 200 144 babe@babe.hr
4.	Duga (sklonište i savjetovalište)	Ulica baruna Trenka 7, Zagreb 01 6383 503 – opće informacije (8.00 – 20.00), info@duga-zagreb.hr 01 4590 560 – informacije za uključivanje u psihosocijalni tretman počinitelja nasilja u obitelji (pon i sri: 14.00 – 20.00; uto – čet – pet: 9.00 – 15.00), tretman@duga-zagreb.hr 0800 88 98 – besplatni telefon savjetovališta za djecu i odrasle žrtve obiteljskog nasilja (pon – sri –pet: 16.30 – 19.30), mirna.zona@zagreb.hr
5.	Ženska soba – centar za seksualna prava (savjetovalište)	Maksimirska cesta 51 A Svakim radnim danom od 08:00 – 18:00 sati na broj mobitela: 091/150- 5225 Svakim radnim danom od 09:00 – 17:00 sati na broj telefona: +385 1 6119 174 zenska.soba@zenskasoba.hr Centar za žrtve seksualnog nasilja tel: +385 1 6119 444 e-mail adresa: savjetovaliste@zenskasoba.hr

PRIKAZ UKUPNIH IZDVAJANJA ZA ZAGREBAČKU STRATEGIJU

IZ PRORAČUNA GRADA ZAGREBA ZA 2018.

MJERA	NOSITELJI	UTROŠENA SREDSTVA
POGLAVLJE I. PREVENCIJA NASILJA U OBITELJI		
1. U sklopu preventivnih programa te zdravstvene zaštite mentalnog zdravlja provoditi edukacije s cjelovitim pristupom problematici nasilja u obitelji, po vertikalni odgojno-obrazovnog sustava i za sve njegove dionike	Gradski ured za zdravstvo, Gradski ured za obrazovanje	800.000,00 kuna
2. Financijski poduprijeti provođenje projekata i programa organizacija civilnog društva koje rade na prevenciji pojave i suzbijanju različitih oblika nasilja u obitelji u okviru rada savjetovališta (specijalizirane usluge potpore, telefonske linije za pomoć, potpora žrtvama seksualnog nasilja)	Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, Gradski ured za zdravstvo, Gradski ured za sport i mlade	705.000,00 kuna
POGLAVLJE II. ZBRINJAVANJE I POTPORA ŽRTVAMA NASILJA U OBITELJI		
1. Osigurati financijsku potporu radu skloništa i/ili savjetovališta za žrtve nasilja u obitelji i žrtve seksualnog nasilja koje vode organizacije civilnog društva te ustanova koje pružaju smještaj žrtvama nasilja u obitelji	Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom	4.136.767,22 kuna
2. Osigurati stambeno zbrinjavanje djece i odraslih osoba žrtava nasilja u obitelji	Gradski ured za imovinsko-pravne poslove i imovinu Grada	Iz redovnih sredstava nadležnog gradskog ureda
3. Osigurati dostupnost stručne pomoći i podrške djeci i mladima traumatiziranim nasiljem u obitelji	Gradski ured za zdravstvo, Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom	4.196.286,60 kuna

4. Osigurati podršku žrtvama nasilja u obitelji nakon izlaska iz skloništa	Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom	Iz redovnih sredstava nadležnog gradskog ureda	
5. Planirati i programirati zapošljavanje žrtava nasilja u obitelji	Hrvatski zavod za zapošljavanje - Regionalni ured Zagreb	Iz redovnih sredstava nadležnog nositelja	
6. Poticati poslodavce na zapošljavanje žrtava nasilja u obitelji	Hrvatski zavod za zapošljavanje - Regionalni ured Zagreb	Iz redovnih sredstava nadležnog nositelja	
7. Jačanje suradnje između Hrvatskog zavoda za zapošljavanje - Regionalnog ureda Zagreb i skloništa i savjetovaništa za žrtve nasilja u obitelji radi pripreme za zapošljavanje i poboljšanja zapošljavanja žrtava nasilja u obitelji	Hrvatski zavod za zapošljavanje - Regionalni ured Zagreb	Iz redovnih sredstava nadležnog nositelja	
POGLAVLJE III. PSIHOSOCIJALNI TRETMAN POČINITELJA NASILJA U OBITELJI			
1. Kontinuirano osiguravati financijska sredstva za provođenje psihosocijalnog tretmana izvan zdravstvenih ustanova	Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom	929.136,86 kuna	
2. Provoditi psihosocijalni tretman počinitelja nasilja u obitelji izvan zdravstvenih ustanova	Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, Dom "Duga-Zagreb", pravne i fizičke osobe ovlaštene za provedbu psihosocijalnog tretmana	Iznos naveden u mjeri 1. poglavlja III.	
POGLAVLJE IV. UNAPREĐENJE MEĐURESORNE SURADNJE			
1. Unapređenje međuresorne suradnje u području zaštite žrtava nasilja u obitelji	Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, Povjerenstvo za zaštitu od nasilja u obitelji	Iz redovnih sredstava nadležnih nositelja	
POGLAVLJE V. IZOBRAZBA STRUČNJAKA KOJI RADE U PODRUČJU ZAŠTITE OD NASILJA U OBITELJI			
1. Provoditi izobrazbu stručnih osoba o problematici nasilja u obitelji	Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, Gradski ured za zdravstvo, Gradski ured za obrazovanje	Iz redovnih sredstava nadležnih nositelja	
POGLAVLJE VI. SENZIBILIZACIJA JAVNOSTI ZA PROBLEMATIKU NASILJA U OBITELJI			

1. Redovito obilježavati datume koji su vezani za ljudska prava i senzibiliziranje javnosti za problematiku nasilja u obitelji	Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, Gradski ured za obrazovanje, Gradski ured za zdravstvo, Ured za međugradsku i međunarodnu suradnju i promicanje ljudskih prava, Povjerenstvo za zaštitu od nasilja u obitelji	Iz redovnih sredstava nadležnih nositelja	
2. Osigurati dostupnost informacija o zaštiti od nasilja u obitelji i o mogućnostima potpore i podrške žrtvama nasilja u obitelji	Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, Gradski ured za obrazovanje, Gradski ured za zdravstvo, Ured za međugradsku i međunarodnu suradnju i promicanje ljudskih prava, Povjerenstvo za zaštitu od nasilja u obitelji	31.252,50 kuna	
3. Provoditi medijske kampanje za suzbijanje obiteljskog nasilja radi daljnje senzibilizacije javnosti za problematiku obiteljskog nasilja	Ured za međugradsku i međunarodnu suradnju i promicanje ljudskih prava, Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, Povjerenstvo za zaštitu od nasilja u obitelji	Iz redovnih sredstava nadležnih nositelja	
POGLAVLJE VII. ZAŠTITA POSEBNO OSJETLJIVIH SKUPINA ŽRTAVA NASILJA U OBITELJI			
1. Unapredivati sustav zaštite prava i položaja osoba s invaliditetom žrtava nasilja u obitelji	Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom	35.000,00 kuna	
2. Prostore u kojima djeluju skloništa za žrtve nasilja u obitelji prilagoditi i za boravak osoba s invaliditetom	Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, Gradski ured za prostorno uređenje, izgradnju Grada, graditeljstvo, komunalne poslove i promet	Iz redovnih sredstava nadležnih nositelja	
3. Unapredivati sustav zaštite prava i položaja osoba starije životne dobi od nasilja u obitelji	Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom	116.374,40 kuna	
4. Unapredivati sustav zaštite prava i položaja žrtava obiteljskog nasilja manjinskih skupina (pripadnici nacionalnih manjina, osobe pod međunarodnom zaštitom...)	Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, Ured za međugradsku i međunarodnu suradnju i promicanje ljudskih prava	-	
SVEUKUPNO:		10.946.817,58 kuna	

